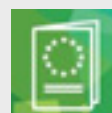

Særberetning

Udryddelses-, bekæmpelses- og overvågningsprogrammer, der skal forhindre dyresygdomme i at sprede sig

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tlf. +352 4398-1

Kontakt: eca.europa.eu/da/Pages/ContactForm.aspx

Websted: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditorsECA

Yderligere oplysninger om EU fås på internet via Europaserveren (<http://europa.eu>)

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2016

Print	ISBN 978-92-872-4467-3	ISSN 1831-0796	doi:10.2865/088076	QJ-AB-16-006-DA-C
PDF	ISBN 978-92-872-4458-1	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/47357	QJ-AB-16-006-DA-N
EPUB	ISBN 978-92-872-4463-5	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/96460	QJ-AB-16-006-DA-E

© Den Europæiske Union, 2016
Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Særberetning**Udryddelses-,
bekæmpelses- og
overvågningsprogrammer,
der skal forhindre
dyresygdomme
i at sprede sig**

(artikel 287, stk. 4, andet afsnit, TEUF)

Revisionsrettens særberetninger præsenterer resultaterne af forvaltningsrevisioner og juridisk-kritiske revisioner vedrørende specifikke EU-budgetområder eller forvaltningsspørgsmål. Med henblik på at opnå maksimal effekt udvælger og udformer Revisionsretten sine revisionsopgaver under hensyntagen til de risici, der knytter sig til resultatopnåelse eller regeloverholdelse, de pågældende indtægters eller udgifters omfang, den fremtidige udvikling samt den politiske og offentlige interesse.

Denne forvaltningsrevision blev udført af Revisionsafdeling I — der ledes af Augustyn Kubik, medlem af Revisionsretten — hvis speciale er udgiftsområderne beskyttelse og forvaltning af naturressourcer. Revisionsarbejdet blev ledet af Bettina Jakobsen, medlem af Revisionsretten, med støtte fra kabinetschef Katja Mattfolk og attaché Kim Størup, ledende administrator Colm Friel, opgaveansvarlig Armando do Jogo samt revisorerne Xavier Demarche, Manuel Dias, Andreas Dürrwanger, Oana Dumitrescu, Laure Gatter, Mary Kerrigan, Joanna Kokot, Michela Lanzutti, Joachim Otto, Lucia Rosca og Anna Zalega.

Fra venstre mod højre: K. Mattfolk, A. do Jogo, C. Friel, B. Jakobsen, X. Demarche.

Punkt

Glossar og forkortelser

I-X Resumé

1-17 Indledning

1-2 Behandling af dyresygdomme

3-4 EU's dyresundhedsstrategi

5-9 Programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme

10-12 Samarbejde med lande uden for EU

13-17 De væsentligste roller og ansvarsområder

18-23 Revisionens omfang og revisionsmetoden

24-60 Revisionsbemærkninger

26-33 Kommissionens tilgang til udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme har generelt været fornuftig, ...

34-36 ... og medlemsstaternes programmer var generelt veludformede og blev gennemført godt, ...

37-47 ... men det er vanskelig af fastslå programmernes omkostningseffektivitet, ...

48-60 ... og der er stadig plads til forbedringer.

61-72 Konklusioner og anbefalinger

Bilag I — Oplysninger om dyresygdomme

Bilag II — De hovedansvarlige

Kommissionens svar

ADNS: Animal Disease Notification System — system for anmeldelse af dyresygdomme

BSE: Bovin spongiform encephalopati

BT: Bluetongue

ECDC: Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme

EFSA: Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet

FAO: De Forenede Nationers Fødevare- og Landbrugsorganisation

FVO: Levnedsmiddel- og veterinærkontoret

Incidens og prævalens: En sygdoms incidens er dens forekomst i en defineret population over en given tidsperiode (antal nye tilfælde). En sygdoms prævalens er dens tilstedeværelse i en defineret population på et givet tidspunkt (det faktiske antal tilfælde).

OIE: Verdensorganisationen for Dyresundhed

SCoPAFF: Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder

Traces: Tracessystemet

TSE: Transmissibel spongiform encephalopati

WAHIS: Det verdensomspændende dyresundhedsinformationssystem

WHO: Verdenssundhedsorganisationen

Zoonose: Sygdom eller infektion, der direkte eller indirekte kan overføres fra dyr til mennesker.

I

Dyresundhed indvirker direkte på folkesundheden på grund af fødevarerikkerhedsspørgsmål, og fordi nogle dyrebårne sygdomme kan overføres til mennesker. Desuden kan udbrud af dyresygdomme udløse betydelige økonomiske omkostninger i form af tab af interne EU-markeder og eksportmarkeder samt de direkte omkostninger til sygdomskontrol på EU-budgettet og medlemsstaternes budgetter.

II

Dyresygdomme kan hurtigt sprede sig, også over grænser. EU har en aktiv dyresundhedspolitik og finansierer medlemsstaternes programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af visse dyresygdomme. Mellem 2009 og 2014 bidrog EU med 1,3 milliarder euro til disse programmer, som dækker foranstaltninger såsom vaccination af dyr, testning og kompensation for slagtede dyr. Afhængigt af, hvilken form for sygdom der er tale om, er udryddelse en kompleks opgave, som kan tage mange år. Der er derfor behov for en fornuftig tilgang på EU-niveau med hensigtsmæssige programmer, som medlemsstaterne gennemfører.

III

Retten undersøgte, om programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning var hensigtsmæssige med hensyn til at forhindre dyresygdommene i at sprede sig, ved at vurdere Kommissionens tilgang og medlemsstaternes udformning og gennemførelse af programmerne. Endvidere undersøgte Retten, om der var taget tilstrækkeligt hensyn til programmernes omkostningseffektivitet.

IV

Samlet set konkluderede Retten, at de dyresygdomsprogrammer, vi undersøgte, var hensigtsmæssige med hensyn til at forhindre dyresygdommene i at sprede sig. Men da der altid kan forekomme udbrud, bør Kommissionen og medlemsstaterne fortsat være på vagt.

V

Vi konkluderede, at Kommissionens tilgang generelt var fornuftig og blev støttet af god teknisk rådgivning, risikoanalyse og en mekanisme til prioritering af ressourcerne. Kommissionen gav vejledning, lettede koordineringen af medlemsstaternes indsats og fastsatte minimumskriterier for de resultater, som medlemsstaternes programmer skulle opfylde. Der har været en række overbevisende resultater, f.eks. en nedgang i antallet af tilfælde af bovin spongiform encephalopati (BSE) hos kvæg, salmonella hos fjerkræ og rabies hos vilde dyr.

VI

Vi konkluderede, at de af medlemsstaternes programmer, vi undersøgte, generelt var veludformede og blev gennemført godt, og at medlemsstaterne havde hensigtsmæssige systemer til at identificere udbrud af dyresygdomme og gøre det nemmere at udrydde dem.

VII

Det er ikke desto mindre vanskeligt at fastslå programmernes omkostnings-effektivitet, fordi der mangler analysemodeller. Der var eksempler på programmer, som medlemsstaterne kontrollerede utilstrækkeligt, eller urimelig høje omkostninger. I en række tilfælde i Italien gav de beløb, der blev betalt som kompensation til landbrugerne, eller de reduktioner af betalingerne, som Kommissionen pålagde, kun et begrænset incitament til at træffe effektive biosikkerhedsforanstaltninger og gennemføre korrigerende foranstaltninger.

VIII

Vi noterede nogle specifikke områder, hvor der var plads til forbedring. Udvekslingen af epidemiologiske oplysninger og adgangen til historiske resultater kunne støttes bedre af de relevante informationssystemer, men var i gang med at blive forbedret. Revisorerne konstaterede også, at nogle programmer burde specificere de foranstaltninger og kontroller, der skal gennemføres, bedre.

IX

Vores vurdering af gennemførelsen af specifikke veterinærprogrammer var generelt positiv, men udryddelsen af kvægbrucellose og -tuberkulose samt brucellose hos får og geder var fortsat en udfordring i nogle medlemsstater. Vi konstaterede, at EU's tilgang til håndtering af sygdomme hos vilde dyr burde udbygges, navnlig for så vidt angår tuberkulose, og at mangel på visse vacciner kan skade programmernes effektivitet.

X

Retten anbefaler, at Kommissionen:

- a) gør det nemmere for medlemsstaterne at udveksle epidemiologiske oplysninger
- b) undersøger, om det eksisterende sæt af indikatorer bør ajourføres, så det giver bedre oplysninger om dyrlægekontrollen og om programmernes omkostningseffektivitet
- c) når det er relevant, systematisk medtager vilde dyr i veterinærprogrammerne
- d) støtter adgangen til vacciner til brug for medlemsstaterne, når der er en epidemiologisk begrundelse herfor.

Behandling af dyresygdomme

01

Dyresundhed indvirker direkte på folkesundheden, fordi nogle dyresygdomme kan overføres til mennesker, og på grund af fødevarerisikoen. God dyresundhed er også et grundlæggende krav for EU's fødevarerindustri. I mange år har EU derfor håndhævet en lang række foranstaltninger til beskyttelse af dyresundheden. Omkostningerne forbundet med at sætte ind over for krisesituationer og sygdomme, hvis de eksisterende foranstaltninger ikke fungerer korrekt, kan være betydelige i form af tab på EU's indre marked og eksportmarkederne, omkostninger til sygdomsbekæmpelse på EU's og medlemsstaternes budgetter samt omkostninger for medlemsstaternes sundhedssystemer til behandling af zoonotiske sygdomme (sygdomme, der kan overføres til mennesker). Udbruddet af mund- og klovesyge i 2001, som startede i Det Forenede Kongerige, men spredte sig til andre lande, skønnes at have kostet op mod 12 milliarder euro. BSE-krisen i 1990'erne, som også var koncentreret i Det Forenede Kongerige, kostede over 3 milliarder euro alene i Det Forenede Kongerige og reducerede både omfanget af og priserne på EU's oksekødseksport væsentligt. I de seneste år har der ikke været noget udbrud, der har medført så betydelige omkostninger.

02

Dyresygdommens art og incidens varierer fra sted til sted i EU, afhængigt af faktorer som klima, bedriftstyper, veterinærmetoder og flytninger af dyr. Nogle af de vigtigste dyresygdomme beskrives i **bilag I**. Hertil kommer, at nylige udbrud af afrikansk svinepest (Estland, Letland, Litauen og Polen), aviær influenza (Tyskland og Nederlandene) og bluetongue (der har spredt sig fra Nordafrika, især til Grækenland, Spanien, Italien og Portugal) alle spreder sig hurtigt på tværs af grænserne. Nogle dyresygdomme kan sprede sig hurtigt (jf. f.eks. tilfældet bluetongue i **figur 1**), hvis de ikke opdages hurtigt og behandles effektivt. Effektive veterinærforanstaltninger bidrager til at forebygge sådanne meget smitsomme sygdomme og til at undgå, at der bliver behov for nødforanstaltninger.

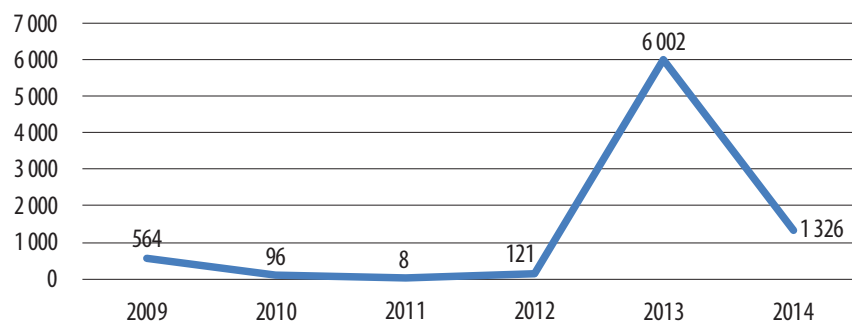
EU's dyresundhedsstrategi

03

EU's lovgivningsmæssige ramme for dyresundhed er kompleks. Den omfatter hundredvis af retsakter, hvoraf nogle er vedtaget helt tilbage i 1964. For en række sygdommes vedkommende blev der for første gang i 1977 indført en systematisk EU-tilgang til udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme¹. Siden 2009 har en rådsbeslutning² om udgifter på veterinærområdet, som blev afløst i 2014³, fastsat rammen for disse programmer. EU's dyresundhedsstrategi⁴ opstillede mål vedrørende sundhed, økonomiske spørgsmål og landbrugspraksis samt en handlingsplan til opfyldelse af dem. Nærmere oplysninger herom gives i **tekstboks 1**.

- 1 Rådets direktiv 77/391/EØF af 17. maj 1977 om indførelse af en fællesskabsaktion med henblik på udryddelse af brucellose, tuberkulose og leukose hos kvæg (EFT L 145 af 13.6.1977, s. 44).
- 2 Rådets beslutning 2009/470/EF af 25. maj 2009 om visse udgifter på veterinærområdet (EUT L 155 af 18.6.2009, s. 30).
- 3 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 652/2014 af 15. maj 2014 om bestemmelser vedrørende forvaltning af udgifter i tilknytning til fødevarekæden, dyresundhed og dyrevelfærd samt til plantesundhed og planteformeringsmateriale, om ændring af Rådets direktiv 98/56/EF, 2000/29/EF og 2008/90/EF, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002, (EF) nr. 882/2004 og (EF) nr. 396/2005 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 og om ophævelse af Rådets afgørelse 66/399/EØF, afgørelse 76/894/EØF og beslutning 2009/470/EF (EUT L 189 af 27.6.2014, s. 1).
- 4 KOM(2007) 539 endelig af 19. september 2007 »En ny dyresundhedsstrategi for Den Europæiske Union (2007-2013) — »Det er bedre at forebygge end at helbrede««.

Figur 1

Antal udbrud af bluetongue serotype BTV-1 i EU

Kilde: Europa-Kommissionen, GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed.

Tekstboks 1

EU's dyresundhedsstrategi

EU's dyresundhedsstrategi 2007-2013 fastsætter EU's mål og foranstaltninger. Strategien har fire hovedmål:

1. at sikre et højt folkesundheds- og fødevarerikkerhedsniveau ved at minimere de biologiske og kemiske risici for mennesker
2. at forbedre dyresundheden ved at forebygge/reducere forekomsten af dyresygdomme og derigennem støtte landbruget og økonomien i landdistrikterne
3. at fremme økonomisk vækst, samhørighed og konkurrenceevne ved at sikre frie varebevægelser og et passende omfang af transporten af dyr
4. at fremme landbrugspraksis og dyrevelfærd, der forebygger dyresundhedsrelaterede farer og minimerer konsekvenserne for miljøet, til støtte for EU's strategi for en bæredygtig udvikling.

Disse mål blev opfyldt ved hjælp af en handlingsplan med fire søjler:

1. Prioritering af EU's foranstaltninger
2. EU's rammer for dyresundhed
3. Forebyggelse, overvågning og beredskab
4. Videnskab, innovation og forskning.

04

Kommissionen (GD for Sundhed og Fødevarer) er ansvarlig for risikostyring i forbindelse med dyresygdomme. Medlemsstaterne og EU's specialiserede agenturer — Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) og Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC) — er ansvarlige for risikovurdering. Siden 1982 har EU haft et anmeldelsessystem, der skal hindre spredning af visse smitsomme sygdomme. Via systemet for anmeldelse af dyresygdomme⁵ (ADNS) skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om udbrud af visse smitsomme sygdomme samt om udryddelse heraf for at undgå, at de spredes i husdyrsbesætningerne i EU.

Programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme

05

Omkostningerne forbundet med at håndtere tidligere sygdomsudbrud og risikoen ved at håndtere fremtidige udbrud af eksisterende eller nye sygdomme viser vigtigheden af EU's veterinære foranstaltninger. EU finansierer medlemsstaternes veterinærprogrammer vedrørende en række sygdomme og zoonoser (jf. **tekstboks 2**) under dyresundhedsstrategiens første søjle. Målene for disse programmer er:

- gradvis at udrydde dyresygdomme og at gennemføre foranstaltninger til overvågning af sygdomme i medlemsstaterne og i EU som helhed
- at sikre et højt niveau for dyresundhed, folkesundhed og forbrugerbeskyttelse
- at garantere et højt beskyttelsesniveau for både dyresundhed og folkesundhed, at tilskynde til forbedring af husdyrsektorens produktivitet og at bidrage til den økonomiske bæredygtighed i de sektorer, der direkte eller indirekte påvirkes af et udbrud af en dyresygdom.

5 Indført ved Rådets direktiv 82/894/EØF af 21. december 1982 om anmeldelse af dyresygdomme inden for Fællesskabet (EFT L 378 af 31.12.1982, s. 58).

Udryddelses-, bekæmpelses- og overvågningsprogrammer

Udryddelsesprogrammer: Formålet er biologisk udryddelse af en dyresygdom eller zoonose, og det endelige mål, at området får status som sygdomsfrit eller officielt sygdomsfrit i henhold til EU-lovgivningen (f.eks. kvægtuberkulose).

Bekæmpelsesprogrammer: Formålet er at bevare prævalensen af en dyresygdom eller zoonose under et sundhedsmæssigt acceptabelt niveau (f.eks. salmonella).

Tilsyn/overvågning: Formålet er at indsamle og registrere data i definerede populationer for at vurdere sygdommens epidemiologiske udvikling (f.eks. aviær influenza).

Kilde: Kommissionens beslutning 2008/341/EF.

06

Disse programmer kategoriseres som udryddelses-, bekæmpelses- eller overvågningsprogrammer, og de omfatter en lang række foranstaltninger, herunder vaccination, undersøgelser af dyr og kompensation for tab som følge af slagting eller nedslagning.

07

I perioden 2009-2014 blev der afholdt 1,3 milliarder euro over EU-budgettet til disse programmer (jf. **tabel 1**), der udgør hovedparten af udgifterne på EU's fødevarerikkerhedsbudget. EU's finansielle bidrag udgør sædvanligvis 50 % af de omkostninger, medlemsstaterne har afholdt, op til et maksimumsbeløb. Dyresygdomme og zoonoser, der berettiger til et finansielt bidrag fra EU, er opført i bilag I til Rådets beslutning fra 2009 og fra 2014 i bilag II til forordning (EU) nr. 652/2014.

Tabel 1

EU's forpligtelser til dækning af programomkostninger i perioden 2009-2014 fordelt på de enkelte sygdomme (millioner euro)

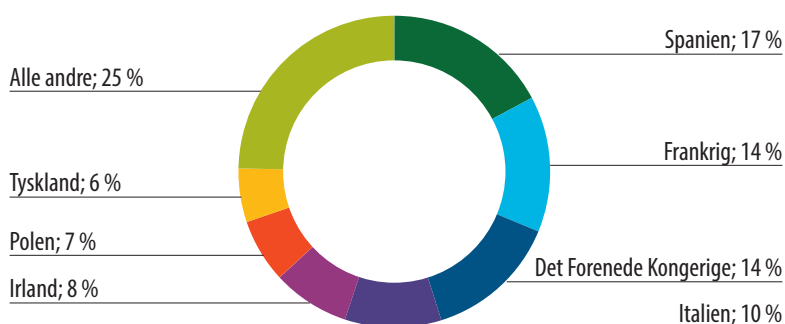
Program	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009-2014	%
Afrikansk svinepest	0,1	0,1	0,2	0,9	1,1	0,1	2,3	0,2 %
Aujeskys sygdom	2,8	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	5,2	0,4 %
Aviær influenza	4,9	4,9	3,5	2,7	2,7	2,6	21,3	1,6 %
Bluetongue	112,0	68,2	13,4	3,7	2,5	3,8	203,5	15,4 %
Kvægbrucellose	11,8	8,6	10,1	8,0	7,3	10,3	56,0	4,2 %
Kvægtuberkulose	26,3	53,4	67,9	70,7	63,9	64,2	346,4	26,2 %
Brucellosis melitensis	9,0	7,7	15,9	15,4	15,3	16,2	79,4	6,0 %
Klassisk svinepest	5,1	4,3	3,7	3,4	3,0	2,6	22,1	1,7 %
Leukose (EBL)	3,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,4 %
Rabies	11,7	15,7	20,9	23,4	19,9	20,4	112,0	8,5 %
Salmonellose	18,6	24,4	25,1	19,2	19,2	21,2	127,8	9,7 %
Smitsomt blæreudslæt hos svin	0,5	0,3	0,7	0,9	1,1	0,8	4,3	0,3 %
TSE, BSE og scrapie	61,5	81,8	74,6	54,3	38,9	24,0	335,0	25,4 %
I alt	267,4	274,1	236,0	202,3	174,9	166,1	1 320,8	100,0 %
Årligt budget i % af det samlede budget for perioden	20,2 %	20,8 %	17,9 %	15,3 %	13,2 %	12,6 %	100,0 %	

Kilde: GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed.

08

Over 50 % af omkostningerne er koncentreret i fire lande (Det Forenede Kongerige, Frankrig, Italien og Spanien) (jf. **figur 2**).

Figur 2

Programomkostninger i perioden 2009-2014 fordelt på medlemsstaterne

Kilde: GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed.

09

I praksis kan det være meget vanskeligt at udrydde dyresygdomme. I en række medlemsstater er kvægtuberkulose og brucellose for eksempel endnu ikke blevet udryddet, selv om der har været bestræbelser på at bekæmpe eller udrydde dem i over 50 år. EU begyndte at finansiere programmer for udryddelse af disse sygdomme i 1970'erne, hvor nogle medlemsstater allerede i mange år havde haft deres egne nationale programmer. **Tabel 2** viser, at det uanset medlemsstaternes og Kommissionens indsats og de fortsatte videnskabelige og tekniske fremskridt kan tage årtier at få status som officielt sygdomsfri. Nogle lande har imidlertid været hurtigere end andre. Den fortsatte forekomst af disse sygdomme medfører tilbagevendende udgifter for EU-budgettet til udryddelsesprogrammer.

Tabel 2

Udryddelse af sygdomme er en langvarig proces

Medlemsstat	Kvægtuberkulose			Kvægbrucellose		
	Første EU-finansierede program	Anerkendelse af status som officielt sygdomsfri	Antal år for at blive officielt sygdomsfri ^{a)}	Første EU-finansierede program	Anerkendelse af status som officielt sygdomsfri	Antal år for at blive officielt sygdomsfri ^{a)}
Irland	1978 ^{b)}	Stadig ikke sygdomsfrit		1978	2009	31
Spanien	1987	Stadig ikke sygdomsfrit		1987	Stadig ikke sygdomsfrit	
Frankrig	1978	2001	23	1978	2005	27
Italien	1980	Stadig ikke sygdomsfrit ^{c)}		1980	Stadig ikke sygdomsfrit ^{c)}	
Polen	2004	2009	5 ^{d)}	2004	2009	5 ^{d)}
Rumænien	Ingen EU-finansierede programmer	Stadig ikke sygdomsfrit ^{e)}		Ingen EU-finansierede programmer og anerkendt sygdomsfri i 2014		
Det Forenede Kongerige	2000 ^{f)}	Stadig ikke sygdomsfrit		1978	2015	37

^{a)} Ekskl. tidligere nationale programmer, der i de fleste lande var blevet gennemført, før der første gang blev modtaget EU-støtte.

^{b)} Det første EU-finansierede program var i 1978, men EU-finansieringen standsede i 2004 og begyndte igen i 2009.

^{c)} Mange af regionerne er nu officielt sygdomsfrie.

^{d)} Da de EU-medfinansierede programmer startede i 2004, var prævalensen i besætningerne på kun 0,052 % for TB og 0,005 % for kvægbrucellose.

^{e)} Prævalensen i besætningerne er uvæsentlig.

^{f)} Det første EU-finansierede program var i 2000, men EU-finansieringen standsede i 2004 og begyndte igen i 2010.

Kilde: Kommissionens afgørelser vedrørende de reviderede medlemsstater om finansiering af udryddelsesprogrammer og om anerkendelse af status som officielt sygdomsfri.

Samarbejde med lande uden for EU

10

OIE, Verdensorganisationen for Dyresundhed, understreger i sine retningslinjer for dyresygdomsbekæmpelse fra 2014 vigtigheden af internationalt samarbejde og anfører, at landene, så vidt muligt, bør agere regionalt for at harmonisere sygdomsbekæmpelsesprogrammer. Det er vigtigt, da sygdomme kan bringes over grænser, især af vilde dyr. Forordningerne giver ikke Kommissionen hjemmel til direkte at finansiere veterinærprogrammer uden for EU. Medlemsstaterne kan imidlertid indgå aftaler om veterinære foranstaltninger (f.eks. vaccinationskam-pagner i et grænseområde) direkte med nabolande uden for EU og medtage de dermed forbundne udgifter i delprogrammer under deres veterinærprogrammer, der finansieres af Kommissionen.

11

For så vidt angår rabies blev der i 2015 gennemført fire delprogrammer i lande uden for EU: Rusland (som led i det finske program), Hviderusland (som led i det lettiske og det litauiske program) og Ukraine (en del af det polske program siden 2012). Yderligere fem delprogrammer var under planlægning: Rusland (som led i det estiske program), Ukraine (som led i det ungarske program), Moldova (som led i det rumænske program), Bosnien-Hercegovina (som led i det kroatiske program) og Hviderusland (som led i det polske program). De forskellige bilaterale forbindelser er så komplekse, at det kan være en udfordring at sikre et samarbejde, der er tilstrækkeligt til, at delprogrammerne uden for EU gennemføres effektivt.

12

Kommissionen har truffet andre foranstaltninger for at harmonisere sygdomsbekæmpelsesprogrammer med lande uden for EU. GD for Udvidelse og GD for Sundhed og Fødevarer igangsatte i 2011 et projekt under instrumentet til førtiltrædelsesbistand for at støtte bekæmpelse og udryddelse af dyresygdomme (f.eks. rabies og klassisk svinepest) i syv modtagerlande i det vestlige Balkan: Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Montenegro, Serbien og Kosovo. Der var ca. 100 millioner euro til rådighed for projektet.

De væsentligste roller og ansvarsområder

13

Kommissionen (GD for Sundhed og Fødevarer) forvalter systemet for anmeldelse af dyresygdomme (ADNS) og koordinerer nødforanstaltningerne i tilfælde af et udbrud af en smitsom dyresygdom. Kommissionen forvalter udgifterne til veterinærprogrammer direkte. Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret (FVO) i GD for Sundhed og Fødevarer kontrollerer, at EU-kravene til fødevarer sikkerhed og -kvalitet og til veterinære foranstaltninger opfyldes.

14

Kriterierne for, at medlemsstaternes programmer kan godkendes til EU-finansiering, er fastsat i en kommissionsbeslutning fra 2008⁶. Beslutningen indeholder en bestemmelse om, at programmerne i medlemsstaterne skal gennemføres under den centrale veterinærmyndigheds kontrol. Programmerne skal omfatte mål med årlige delmål, hvis programmet er flerårigt, og der skal opstilles egnede indikatorer (f.eks. for incidens og prævalens), som der skal rapporteres om. Den detaljerede gennemførelse og forvaltning af programmerne, herunder i tilfælde, hvor ansvaret deles mellem den offentlige og den private sektor, hører under medlemsstaternes kompetence.

⁶ Kommissionens beslutning 2008/341/EF af 25. april 2008 om fastsættelse af EF-kriterier for nationale programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af visse dyresygdomme og zoonoser (EUT L 115 af 29.4.2008, s. 44).

15

Medlemsstaterne forelægger Kommissionen deres forslag til programmer senest den 31. maj⁷ i det foregående år. Disse programmer kan oprettes som årlige eller flerårige programmer. Hovedparten af programmerne er årlige.

16

Kommissionen vurderer kvaliteten af de programmer, medlemsstaterne har foreslået, under hensyntagen til fastlagte kriterier og, når der er en epidemiologisk begrundelse herfor, opfordrer til, at medlemsstater, der grænser op til hinanden, koordinerer deres indsats. Siden 2013 har Kommissionen anvendt ekspertbistand ved denne vurdering. Listen over programmer fremlægges for medlemsstaterne i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder. Kommissionen justerer hvert år fordelingen af midler til de forskellige sygdomme og medlemsstater på grundlag af sin vurdering af udviklingen i behovene. Alle ændringer drøftes med medlemsstaterne via Den Stående Komité. Kommissionen baserer sin vurdering på data indsendt af medlemsstaterne, FVO-rapporter, beretninger om finansiel revision og resultaterne fra en særlig taskforce sammensat af eksperter fra medlemsstaterne. Nærmere oplysninger om de hovedansvarlige gives i **bilag II**.

17

I en kommissionsbeslutning fra 2008⁸ fastsættes de standardindberetningsbestemmelser, herunder modelopstillinger og rapporteringsintervaller, medlemsstaterne skal overholde, når de rapporterer til Kommissionen. Under gennemførelsen af programmerne indsender medlemsstaterne en foreløbig rapport, der vurderes af Kommissionen og kan medføre en ændring af programmets mål og omkostninger samt en omfordeling af de finansielle midler mellem programmerne. De endelige rapporter og betalingsanmodninger skal indsendes til Kommissionen senest den 30. april det følgende år sammen med vurderingen af de opnåede resultater og et detaljeret regnskab over påløbne udgifter.

7 Artikel 12 i forordning (EU) nr. 652/2014.

8 Kommissionens beslutning 2008/940/EF af 21. oktober 2008 om standardindberetningsbestemmelser for nationale programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af visse dyresygdomme og zoonoser, hvortil der ydes EF-tilskud (EUT L 335 af 13.12.2008, s. 61).

Revisionens omfang og revisionsmetoden

18

Revisorerne undersøgte, om programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme er hensigtsmæssige med hensyn til at forhindre dyresygdomme i at sprede sig.

19

De detaljerede spørgsmål var:

- i) Havde Kommissionen en hensigtsmæssig tilgang til udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme?
- ii) Udformede og gennemførte medlemsstaterne programmer, der egnede sig til at udrydde, bekæmpe og overvåge dyresygdomme?
- iii) Tog programmerne behørigt hensyn til omkostningseffektivitet?

20

Revisionen blev udført i Kommissionen (GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed) og i syv medlemsstater (Det Forenede Kongerige, Frankrig, Irland, Italien, Polen⁹, Rumænien og Spanien), der tilsammen tegner sig for 72 % af de samlede udgifter, og en række forskellige sygdomme¹⁰. Revisorerne indhentede også synspunkter fra organisationerne for de vigtigste interessentgrupper (landbrugere, veterinærtjenester og -laboratorier) og fra et ekspertpanel nedsat af Retten.

21

Revisorerne undersøgte de procedurer, Kommissionens fulgte for at definere strategien og for at godkende de årlige og flerårige nationale programmer, medlemsstaterne indsendte. Det omfattede en undersøgelse af relevante udtalelser og meddelelser fra Kommissionens tjenester (herunder FVO), forskriftsudvalg (Den Stående Komité, taskforcen) agenturer (EFSA), og ekspertgennemgange på Kommissionens foranledning.

22

Ud over de nævnte programmer finansierer EU også nødforanstaltninger for at håndtere alvorlige udbrud af dyresygdomme. Revisorerne undersøgte ikke disse foranstaltninger, da udgifterne tegner sig for ca. 10 % af udgifterne til programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning.

9 I Polen blev revisionen udført i samarbejde med Polens overordnede revisionsorgan.

10 I alt 24 programmer i medlemsstaterne blev undersøgt for følgende sygdomme: kvægtuberkulose, kvægbrucellose, brucellose hos får og geder, transmissibel spongiform encephalopati, bluetongue, rabies, klassisk og afrikansk svinepest, aviær influenza og zoonotisk salmonella. Baggrundsoplysninger om disse sygdomme gives i **bilag I**.

23

Revisionen i medlemsstaterne omfattede en undersøgelse af de nationale strategier for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme, af de kriterier, medlemsstaterne bruger, når de udarbejder programmer, og af, hvordan programmerne gennemføres i praksis. Der blev aflagt besøg hos medlemsstaternes kompetente veterinærmyndigheder og de relevante regionale myndigheder. Revisionen omfattede substans-test med henblik på at kontrollere, om de finansierede aktioner var blevet gennemført som planlagt, og om omkostningerne var rimelige.

24

Ifølge OIE¹¹ bør det tilsigtede mål for et sygdomsbekæmpelsesprogram defineres fra starten. Traditionelt har udryddelse været målet for mange sygdomsbekæmpelsesprogrammer, men det er ikke altid opnåeligt. Der bør opstilles specifikke mål og indikatorer, der kan sikre, at programmet får et vellykket resultat. **Figur 3** viser udarbejdelsen af et sygdomsbekæmpelsesprogram trin for trin.

11 OIE, »Guidelines for Animal Disease Control«, 2014.

Figur 3

Trinnene i udarbejdelsen af et sygdomsbekæmpelsesprogram

Kilde: »OIE Guidelines for Animal Disease Control«, 2014.

25

Forholdene i forbindelse med dyresygdomme i EU er så komplekse og uensartede, at det er vigtigt, at Kommissionen har fornuftige rammer for, hvordan den prioriterer sin finansieringsindsats, koordinerer medlemsstaternes indsats, yder vejledning og fremmer bedste praksis. En hensigtsmæssig resultatrapportering bør også indgå heri.

Kommissionens tilgang til udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme har generelt været fornuftig, ...

26

Revisorerne konstaterede, at Kommissionens tilgang til udryddelse, bekæmpelse og overvågning af zoonoser og andre dyresygdomme generelt var fornuftig og blev støttet med teknisk rådgivning og risikoanalyse, der var relevant for håndteringen af nye risici/udbrud.

27

EU's politik for dyresundhed er veludformet med regler for identifikation, sporbarhed, velfærd, sygdomsudbrud og sundhedskontrol. Dette er også afgørende af hensyn til samhandelen. EU's nuværende juridiske ramme for dyresundhed omfatter imidlertid næsten 50 grunddirektiver og forordninger og ca. 400 sekundære retsakter, hvoraf nogle er vedtaget helt tilbage i 1964. Det er planen, at denne komplekse juridiske mangfoldighed skal konsolideres og afløses af en ny forordning om dyresundhed¹², og der blev truffet en politisk aftale herom i juni 2015. Fra 2007 var EU's programmer for udryddelse, overvågning og bekæmpelse en del af EU's dyresundhedsstrategi, der udløb i 2013, og som — i afventning af vedtagelsen af den nye dyresundhedsforordning — endnu ikke er blevet erstattet.

28

Samlet set fandt vi Kommissionens tilgang baseret på finansiering af prioriterede udryddelses-, bekæmpelses- og overvågningsprogrammer på medlemsstatsniveau rimelig. Rammerne for at dirigere midler til dyresygdomsprogrammer er baseret på Kommissionens årlige vurderinger af finansieringsprioriteterne (hensyntagen til indvirkning på folkesundheden, produktionstab og handels-spørgsmål), som blev drøftet med eksperter i medlemsstaterne. Kommissionen har også et fornuftigt system til vurdering af kvaliteten af medlemsstaternes programforslag, hvor den bruger omfattende vurderingskriterier, der dækker aspekter som klare programmål og gennemskuelig forvaltning, den pågældende sygdoms historiske udvikling, den videnskabelige begrundelse for og effektiviteten af de foreslåede foranstaltninger. I de reviderede programmer var kriterierne for prioriteringen af midlerne mellem sygdommene ikke tilstrækkelig gennemarbejdede. Men med vedtagelsen af en tilgang til flerårige arbejdsprogrammer i perioden 2016-2017 og Kommissionens dertil knyttede vejledning er denne prioritering gradvis ved at blive bedre.

12 COM(2013) 260 final af 6. maj 2013 »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om dyresundhed«. Forslaget omhandler landdyr og akvatiske dyr og består af krav til forebyggelse af sygdomme, sygdomsberedskab, biosikring, sporbarhed for dyr, overvågning og sygdomsbekæmpelse og -udryddelse samt hasteforanstaltninger. Forslaget indeholder bestemmelser om en gennemgang af de gældende identifikationsregler for heste og andre arter, for hvilke der i dag ikke er fastsat specifikke krav. Heri indgår også planer om en sammenhængende vaccinationspolitik i EU med en lovramme for antigen-, vaccine- og diagnostiseringsbanker på EU-plan. Den 1. juni 2015 nåede Europa-Parlamentet og Rådet til politisk enighed om dette forslag.

29

Dyresygdomme holdes ikke tilbage af landegrænser. Sygdomme kan spredes både ved flytninger af opdrættede dyr og ved vilde dyrs færden samt af andre smittebærere. Programmerne vil derfor kunne styrkes af god koordinering landene imellem, når der er en epidemiologisk begrundelse herfor. Der er imidlertid ikke noget retligt krav om, at medlemsstaterne skal indsende koordinerede programmer eller samarbejde om gennemførelsen af dem.

30

Vi konstaterede, at Kommissionen samlet set giver medlemsstaterne passende vejledning og fremmer koordineringen mellem dem:

- Kommissionen er i regelmæssig kontakt med medlemsstaterne i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder¹³ og på møder med cheferne for medlemsstaternes veterinærtjenester.
- Taskforcer¹⁴ samler medlemsstaternes eksperter i specifikke sygdomme og fremsætter anbefalinger til forbedring af veterinærprogrammerne.
- Kommissionen bruger eksterne eksperter til at gennemgå de foreslåede programmer på grundlag af omfattende bedømmelseskriterier.
- Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor udfører revision i medlemsstaterne.
- Systemet for anmeldelse af dyresygdomme gør det muligt hurtigt at give meddelelse om sygdomsudbrud.
- EU-referencelaboratorierne¹⁵ arbejder på at standardisere og forbedre metodologierne.
- Kommissionen afholder uddannelseskurser for medlemsstaternes embedsmænd¹⁶.
- Fra 2014 har GD for Sundhed og Fødevarer sikkerhed udsendt vejledning om brugen af en ny onlineapplikation, og de standardformater, medlemsstaterne skal anvende i henhold til forordningerne, sikrer en vis harmonisering og kvalitet.

- 13 Der afholdes mindst ét møde i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder hver måned, hvor medlemsstaterne og Kommissionen drøfter veterinærspørgsmål, herunder udfaldet af veterinærprogrammerne.
- 14 En gang om året holder taskforcen vedrørende udryddelse af dyresygdomme plenarmøde, hvor alle medlemsstaterne opfordres til at deltage, og der nedsættes regelmæssigt særlige supplerende arbejdsgrupper vedrørende specifikke sygdomme, som mødes flere gange årlig (f.eks. undergruppen om salmonella).
- 15 Hvert EU-reference-laboratorium har til opgave at standardisere metodologierne på EU-plan, at koordinere med medlemsstaterne angående diagnostiske metoder, at tilrettelægge sammenlignende forsøg og at afholde årlige workshops for nationale referencelaboratorier, hvor medlemsstaternes eksperter kan netværke, ajourføre deres viden og udveksle oplysninger og bedste praksis.
- 16 »Bedre uddannelse — større fødevarer sikkerhed« (BTSF).

31

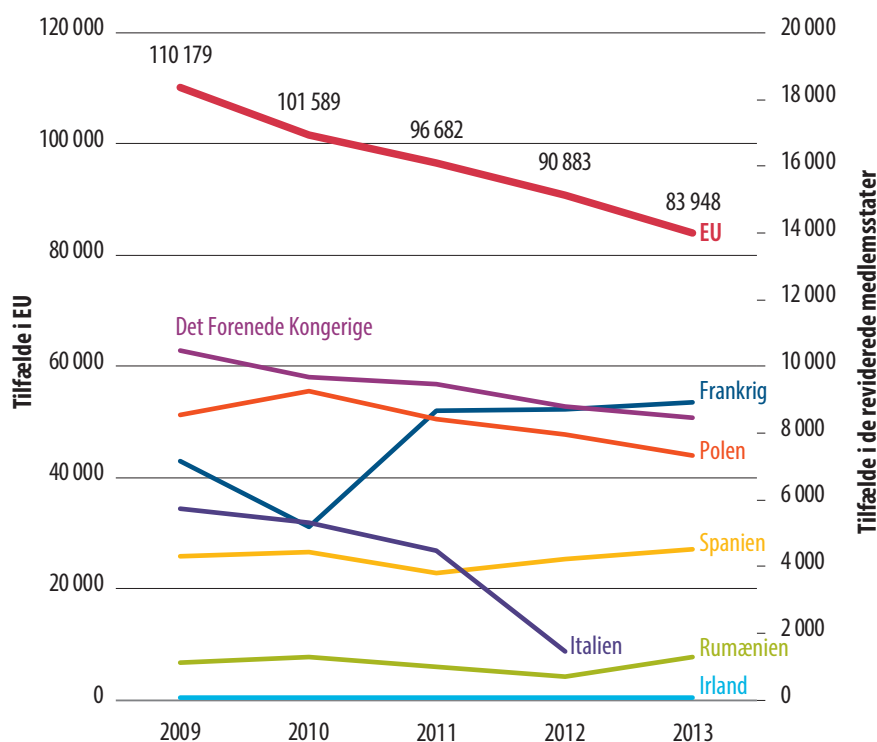
Det at der findes en EU-ramme for medfinansiering, giver medlemsstaterne et øget incitament til at udrydde dyresygdomme, herunder zoonoser, og der har været en række vellykkede resultater. Det har også indvirket positivt på den menneskelige sundhedstilstand med deraf følgende omkostningsbesparelser. For eksempel anslog EFSA¹⁷ i 2012, at den samlede økonomiske byrde forårsaget af salmonellose kunne være så stor som 3 milliarder euro årlig. I de seneste år er antallet af tilfælde faldet væsentligt, som det ses i **figur 4**. EFSA har konkluderet¹⁸, at denne reduktion hovedsagelig skyldes, at medlemsstaternes vellykkede programmer for bekæmpelse af salmonella i fjerkræ (Gallus gallus) har reduceret forekomsten af salmonella i æg.

17 Kilde: EFSA's faktablad om salmonella.

18 EFSA/ECDC, EU's sammenfattende rapport om zoonoser, zoonotiske agenser og fødevarebårne udbrud, 2012. Beløbet på 3 milliarder euro er det højeste skøn.

Figur 4

Zoonotisk salmonella — Antal tilfælde hos mennesker i EU og i de reviderede medlemsstater

Kilde: GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed.

Revisionsbemærkninger

32

Et andet eksempel er rabies, hvor det samlede antal tilfælde på EU-niveau mellem 2005 og 2014 er faldet meget betydeligt fra 3 708 til 305 i EU-28.

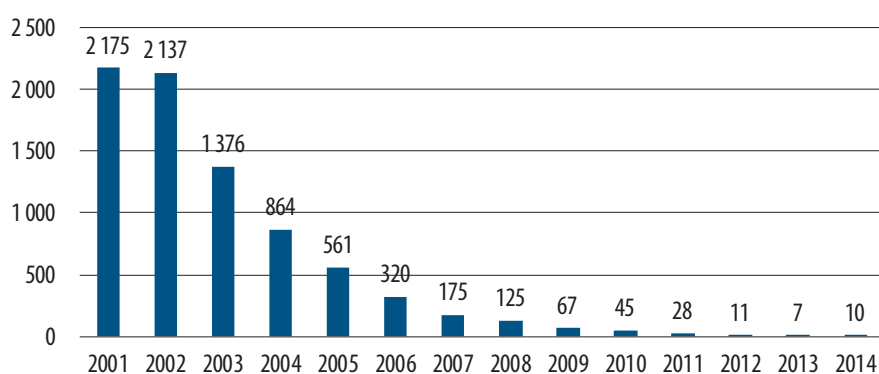
33

De foranstaltninger til udryddelse af BSE i EU, Kommissionen har gennemført, har været særlig vellykkede. Antallet af BSE-tilfælde er faldet fra over 2 000 tilfælde i 2001 til 10 i 2014, jf. **figur 5**. Blandt de væsentligste foranstaltninger, der blev truffet, kan nævnes fjernelse af specificeret risikomateriale¹⁹ fra foderstof- og fødevarekæden, et forbud mod at fodre kvæg, får og geder med kød fra pattedyr og benmel, og årlig kontrol af millioner af dyr. De hyppige ajourføringer af lovgivningen i de seneste år har sammen med finansiering af forskning ført til en mere begrænset og bedre målrettet BSE-kontrol. Kommissionen koordinerer foranstaltningerne godt på internationalt plan og især sammen med OIE, når det drejer sig om medlemsstaternes kategorisering af den geografiske BSE-risiko. Programmerne for udryddelse af kvægtuberkulose følger også en langsigtet tilgang, og der er tendens til, at sygdomsprævalensen falder i de fleste medlemsstater. Disse to sygdomme tegner sig for ca. halvdelen af EU's udgifter til programmer (jf. **tabel 1**).

¹⁹ Det drejer sig om de animalske væv, hvor der er størst risiko for, at smitstofferne findes, og som bl.a. omfatter hjerne og rygmarv. Jf. **bilag I** for nærmere oplysninger om BSE.

Figur 5

Antal BSE-tilfælde i EU

Kilde: GD for Sundhed og Fødevarer.

... og medlemsstaternes programmer var generelt veludformede og blev gennemført godt, ...

34

Medlemsstaterne er ansvarlige for at udarbejde deres udryddelses-, bekæmpelses- og overvågningsprogrammer, som på grundlag af passende indikatorer skal opfylde deres særlige prioriteter med hensyn til dyresygdomme. I de fleste tilfælde har medlemsstaterne årelang erfaring med at håndtere de forskellige dyresygdomme. Kommissionen kan anmode medlemsstaterne om — men ikke tvinge dem til — at foreslå programmer eller at ændre deres strategi. Hertil kommer, at medlemsstaterne, når et sygdomsudbrud giver en risiko for grænseoverskridende infektion, har pligt til at gennemføre særlige foranstaltninger, som er fastlagt i den sektorspecifikke lovgivning, uanset om disse foranstaltninger medfinansieres af EU.

35

Medlemsstaternes programmer skal opfylde de minimumskriterier, Kommissionen har fastsat²⁰ for berettigelse til EU-finansiering. Ifølge disse kriterier skal programmerne indeholde oplysninger om bl.a. formål, varighed, mål, indikatorer (f.eks. sygdommens incidens og prævalens), test af dyrene, vaccination og forvaltning. Komplexiteten af programmerne er tæt forbundet med den pågældende sygdoms epidemiologiske særtræk. Programmerne kan indeholde en bred vifte af foranstaltninger, f.eks. en omfattende overvågningsordning, blodprøver, særlige foranstaltninger til identifikation af reagenter²¹, obduktion, laboratorieanalyse, kompensationsordninger for landbrugere, overvågning af vilde dyr og elektroniske systemer til testning og sygdomshåndtering.

36

Retten konstaterede, at de medlemsstatsprogrammer, vi undersøgte, generelt er veludformede og tilpasset til den epidemiologiske situation. De godkendte programmer opfyldte de opstillede kriterier, beskrev normalt godt de foranstaltninger, der skulle træffes, fulgte Kommissionens standardmodeller og medførte generelt positive resultater (jf. **tekstboks 3**). Medlemsstaterne har indført passende systemer til at identificere udbrud af dyresygdomme i besætninger og til at gøre det nemmere at udrydde dem. EU's integrerede veterinærinformations-system (TRAde Control and Expert System, Tracessystemet) til identifikation af dyr og kontrol med flytninger af dyr er veludformet og gør sygdomskontrollen nemmere.

20 Kommissionens beslutning 2008/341/EF.

21 En reagent er et inficeret dyr, der reagerer positivt på en test for sygdommen.

Et godt resultat af et program i en medlemsstat

Der gennemføres EU-medfinansierede TSE-programmer i alle medlemsstaterne, og disse programmer modtog en stor del af EU-støtten til veterinærprogrammer i den periode, revisionen omfattede (jf. **tabel 1**).

I Irland fik programmet i alt 17 millioner euro fra 2009 til 2014. Selv om EU-midlerne er blevet reduceret fra 4,7 millioner euro i 2010 til 0,8 millioner euro i 2014, er der opnået gode resultater, der navnlig skyldes:

- aktive og passive overvågningssystemer med henblik på opdagelse af BSE-tilfælde
- gennemførelse af epidemiologiske undersøgelser, hvis der opdages et tilfælde af sygdommen, og slagting af kohortedyr og afkom
- forbud mod at fodre opdrættede dyr med produkter af animalsk oprindelse.

I 2014 var der ingen tilfælde af BSE i Irland. Til sammenligning var der tre tilfælde i 2012 og 2011 og over 400 tilfælde i 1990'erne.

... men det er vanskeligt at fastslå programmernes omkostningseffektivitet, ...

37

I henhold til Rådets beslutning²² om visse udgifter på veterinærområdet skulle Kommissionen hvert fjerde år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om dyresundhedssituationen og omkostningseffektiviteten af gennemførelsen af veterinærprogrammerne.

38

Ifølge vejledningen fra OIE²³ skal beslutningen om de mest velegnede interventionsmuligheder træffes under hensyntagen til cost-benefit-overvejelser samt det zoonotiske potentiale og sandsynligheden for, at et specifikt sæt sygdomsbekæmpelsesforanstaltninger vil give et godt resultat.

22 Artikel 41 i Rådets beslutning 2009/470/EF.

23 OIE, »Guidelines for Animal Disease Control«, maj 2014.

39

Som det fremgår af **tabel 1**, er de årlige direkte omkostninger til EU's budget for veterinærprogrammer af størrelsesordenen 200 millioner euro. Herudover bruger medlemsstaterne et større beløb til at dække både deres andel af omkostningerne til de finansierede programmer og andre veterinære foranstaltninger, som de har vurderet er nødvendige. Desuden dækker landbrugere og levnedsmiddelindustrien omkostninger forbundet med veterinære udgifter, udskiftning af besætninger, nedsat produktion, restriktioner for flytninger af dyr og tab af mærker. De potentielle fordele ved programmerne kan samles i to hovedkategorier²⁴:

- bedre folke- og dyresundhed: ved at reducere prævalensen/forekomsten, beskytte folkesundheden (i tilfælde af zoonoser), varetage funktionen som et vigtigt redskab til forebyggelse/håndtering af sygdomme i forbindelse med EU's dyresundhedsstrategi
- økonomiske fordele for Unionen som helhed: ved at beskytte sektorens værdi, medvirke til stabilisering af markedet, garantere sikker handel, øge handelen med tredjelande, reducere omkostningerne ved menneskers sundhed.

40

Under gennemførelsen af EU-budgettet skal Kommissionen følge principperne for forsvarlig økonomisk forvaltning²⁵, og de finansierede foranstaltninger skal være sparsommelige, produktive og effektive. Dette indebærer, at resultaterne af programmerne bør kunne begrunde deres omkostninger. Retten erkender, at det i praksis er meget vanskeligt at opgøre de helbredsgevinster, der skyldes dyresundhedspolitikken, i penge, især når der er tale om zoonoser, hvor hovedgevinsten er, at man undgår, at mennesker bliver smittet, og at man i nogle tilfælde redder liv.

Der mangler modeller til vurdering af programmernes omkostningseffektivitet

41

Revisorerne noterede, at der manglede modeller og økonomiske indikatorer, der kunne gøre det muligt for Kommissionen at analysere programforslagenes omkostningseffektivitet, og Kommissionen udfører derfor ikke en sådan analyse. I den seneste rapport fra Kommissionen (2014) om dyresundhedssituationen og veterinærprogrammernes omkostningseffektivitet, som skulle afgives i henhold til den underliggende rådsafgørelse, oplyste Kommissionen om omkostninger og resultater. I denne rapport erkendte Kommissionen, at der var behov for at dokumentere veterinærudgifternes omkostningseffektivitet bedre.

24 Fra konklusionerne af 2014-rapporten fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om resultaterne af de EU-medfinansierede programmer.

25 Artikel 30 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 966/2012 af 25. oktober 2012 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget og om ophævelse af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 (EUT L 298 af 26.10.2012, s. 1).

42

I praksis indeholder de godkendte programmer og de efterfølgende gennemførelsesrapporter detaljerede oplysninger om omkostningerne og også indikatorer i relation til aktiviteter og resultater. De fleste omkostninger (til stikprøveudtagelse, laboratorieanalyse, løn til dyrlæger, omkostninger til godtgørelse mv.) og de kvalitative fordele (folkesundhed, øgede eksportmuligheder mv.) var anført i programmerne, men der manglede modeller, og der forelå ikke oplysninger, så man kunne vurdere omkostningseffektiviteten af de finansierede aktiviteter. For eksempel reddede EU's reaktion på BSE-krisen liv, bidrog til bedre fødevarer-sikkerhed, forbedrede kvaliteten af kontrollerne og genoprettede forbrugernes tillid — men programmets omkostningseffektivitet kan ikke vurderes.

43

Vi undersøgte også, om der var bevis for, at de omkostninger, der var afholdt under de reviderede programmer, var rimelige. Revisorerne noterede en række tilfælde, som Kommissionen tidligere havde peget på, hvor nogle af omkostningerne var urimelig høje eller ikke var blevet kontrolleret tilstrækkeligt af medlemsstaterne, jf. **tekstboks 4**. I disse tilfælde har Kommissionen truffet korrigerende foranstaltninger.

Utilstrækkeligt kontrollerede foranstaltninger eller høje omkostninger

1. I Polen blev de vacciner, der blev brugt i de årlige programmer for udryddelse af rabies, indkøbt regionalt. Mellem 2002 og 2009 blev antallet af afslørede tilfælde af rabies i rævepopulationen reduceret meget betydeligt, fra 884 tilfælde til 6. Men i 2010 og 2011 steg antallet af afslørede tilfælde hurtigt igen til henholdsvis 117 og 103. Disse var koncentreret i regionerne Małopolska og Podkarpackie. Gennemsnitsprisen for én af rabiesvaccinerne indkøbt i Polen til brug på vilde ræve fra 2011 til 2013 var væsentlig højere end gennemsnitsprisen i EU, selv om omfanget af vacciner leveret til Polen også var det højeste i EU (over 10 millioner doser årligt). I betragtning af stordriftsfordelene virker dette ikke logisk. Kommissionen anvendte finansielle reduktioner og anmodede de polske myndigheder om at træffe foranstaltninger til at sænke de høje vaccinepriser, navnlig ved at afholde ét enkelt nationalt udbud.
2. I Rumænien kontrollerede de nationale myndigheder ikke gennemførelsen af kontrakterne vedrørende spredning pr. fly af rabiesvaccine til brug på vilde ræve i 2013 korrekt, og der blev distribueret for få vacciner. Desuden tog de nationale myndigheder ikke stikprøver nok til at teste effektiviteten af vaccinationskampagnen (procedurerne blev forbedret i 2014). Kommissionen godtgjorde derfor ikke udgifterne til vaccinationskampagnen.

Incitamentvirkningen af de beløb, der blev betalt som kompensation, eller nedsættelserne af betalingerne var i nogle tilfælde begrænset

44

Kompensationen til landbrugere for dyr, der destrueres ifølge programmer for udryddelse af sygdomme, må i henhold til lovgivningen ikke overstige markedsværdien af sunde dyr²⁶. Sigtet hermed er at fastsætte et rimeligt niveau for kompensationen, forhindre bedrageri og tilskynde landbrugere til at deltage i programmet. EU-lovgivningen præciserer imidlertid ikke, hvordan kompensationen bør fastsættes i forhold til markedspriserne: Det afgør medlemsstaterne i den specifikke lovgivning. F.eks. er der ikke noget krav om, at medlemsstaterne baserer kompensationsbeløbene på EF-handelsklasseskemaerne for slagtekroppe og de dertil knyttede priser²⁷. Overkompensation kan modvirke, at der gennemføres effektive biosikkerhedsforanstaltninger.

45

I Italien var de kompensationer, der blev betalt for dyr, der blev destrueret under veterinærprogrammer, i nogle tilfælde højere end markedspriserne for sunde dyr. Således fik landbrugere i 2012 i gennemsnit 87 euro og op til 111 euro for hvert får, der blev destrueret under et udryddelsesprogram, mens den gennemsnitlige markedspris for slagtekroppe fra sunde slagtede får på det tidspunkt var under 60 euro²⁸. I tilfælde, hvor kompensationen oversteg markedsprisen, kan opdagelse af dyresygdomme på en bedrift betragtes som en uventet mulighed for at forny besætningen. Desuden kan landbrugere, som måske ellers ville have sat pris på at få status som »sygdomsfri«, miste incitamentet til at gennemføre effektive biosikkerhedsforanstaltninger.

46

I Det Forenede Kongerige er kompensationen for kvæg i England baseret på de gennemsnitlige markedspriser fra måneden før. Kompensationen for kvæg i Nordirland og Wales er baseret på individuelle værdiansættelser, som generelt medfører højere kompensation end i England, og som kan afholde landbrugere fra at gennemføre effektive biosikkerhedsforanstaltninger.

47

Efter en negativ vurdering af de tekniske resultater af programmerne for udryddelse af kvæg- og fårebrucellose i en region i Italien (Sicilien) pålagde Kommissionen nedsættelser af betalingerne på over 7 millioner euro for årene 2005-2012. I 2011 blev hele brucelloseprogrammet på Sicilien erklæret ikke-støtteberettiget, fordi der ikke var gennemført en vaccinationsplan. De italienske myndigheder anvendte imidlertid det nationale system til ressourcefordeling mellem regionerne og overførte ikke denne reduktion til de regionale myndigheder på Sicilien, men fordelte den i stedet på alle italienske regioner (hvoraf de fleste havde gennemført udryddelsesprogrammet korrekt). Det var således kun et begrænset incitament for myndighederne på Sicilien til at forbedre veterinærforanstaltningerne.

26 Artikel 11 i forordning (EU) nr. 652/2014.

27 Kommissionens forordning (EF) nr. 1249/2008 af 10. december 2008 om gennemførelsesbestemmelser til EF-handelsklasseskemaerne for slagtekroppe af voksne kvæg, svin og får og for indberetning af priser (EUT L 337 af 16.12.2008, s. 3).

28 Europa-Kommissionen (GD for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter), Statistics on agricultural markets 2014: http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/market-statistics/index_en.htm.

... og der er stadig plads til forbedringer.

48

I de følgende punkter peger vi på områder, hvor vi mener, der er plads til forbedring af Kommissionens tilgang og af medlemsstaternes programmer.

Meddelelse om dyresygdomme og udveksling af oplysninger herom

49

Europas system for anmeldelse af dyresygdomme (ADNS) er udformet til at meddele standardoplysninger om sygdomsudbrud. Det er ikke udformet med henblik på epidemiologisk styring eller til at give historiske oplysninger og analysere data. Det tilføjer derfor kun lidt merværdi sammenlignet med OIE's verdensomspændende dyresundhedsinformationssystem (WAHIS), som alle medlemsstaterne har pligt til at anvende. Begge disse systemer giver oplysninger om antallet af og stedet for nye udbrud, men de har ikke noget interface, der gør det muligt at udveksle oplysninger automatisk. For bedre at kunne håndtere trusler mod dyrs sundhed har medlemsstaterne udviklet deres egne informationssystemer, der behandler epidemiologiske data. Der findes imidlertid ikke et fælles system, der kan gøre det nemmere at udveksle oplysninger og at koordinere medlemsstaternes kontrolaktiviteter bedre.

50

Siden 2012 har et fælles projekt mellem Kommissionen og OIE arbejdet på at forbinde ADNS- og WAHIS-systemet med et fælles interface, det såkaldte system til information om dyresygdomme (ADIS)²⁹.

29 I »Report on the analysis of ADNS (version 1.4) in the framework of the informatics prototype of an Animal Disease Information (ADIS) for the European Union aligned with the OIE-WAHIS/WAHID-interface« hedder det, at der mangler referencedata til en mere indgående analyse, f.eks. om antallet af besætninger og dyr i en region, at en mere indgående rumlig og tidsmæssig analyse ville kræve supplerende data, f.eks. om placeringen af alle tilstedeværende epidemiologiske enheder, at der — hvis det skal være et mere relevant værktøj til sygdomshåndtering eller til beslutningstagning — vil være behov for supplerende oplysninger om sygdomskontrolforanstaltninger. Det hedder endvidere, at listen over »arternes« værdi i ADNS omfatter de større opdrættede dyrearter og kun den generiske benævnelse »vilde arter«, og at det forekommer rimeligt at udvide anmodningen om oplysninger om diagnosticeringsmetode, så den omfatter alle sygdomme.

Resultatoplysninger og forvaltningsoplysninger

51

En kommissionsbeslutning fra 2008³⁰ opstiller resultatindikatorer for programmerne, som medlemsstaterne har pligt til at rapportere om. Kommissionen udarbejdede desuden en metode til fastsættelse af resultatindikatorer, som kræver, at medlemsstaterne over en nærmere bestemt periode forbedrer deres præstation med hensyn til sygdomsprævalens/-incidens med en minimumsprocentsats. Derudover udviklede Kommissionen et omfattende sæt af indikatorer³¹ (over 100), som medlemsstaterne skulle anvende. De omfatter output- eller aktivitetsrelaterede indikatorer, f.eks. antallet af vaccinerede dyr og udførte test, og desuden indikatorer knyttet til resultater, f.eks. ændringer i incidens- eller prævalensraterne. Vi anerkender, at der allerede findes et omfattende sæt af indikatorer, men vi mener, at der er plads til yderligere forbedringer, især med hensyn til den tekniske gennemførelse af programmerne³². Der er ikke medtaget økonomiske indikatorer, der kunne muliggøre en analyse af de foreslåede programmers omkostnings-effektivitet (jf. punkt 41 og 42).

52

Kommissionen kræver, at medlemsstaterne følger en standardmodel, når de udarbejder deres veterinærprogrammer. Det indebærer, at der skal afgives oplysninger om sygdommens udvikling i de seneste år. Desuden drejer et af de kriterier, Kommissionen bruger (jf. punkt 28) til at vurdere udkastene til programmer, sig om kvaliteten af oplysningerne om sygdommens udvikling i de seneste fem år. Vi noterede, at der i de fleste tilfælde forelå sådanne historiske oplysninger, men at Kommissionens uafhængige evalueringsekspert i forbindelse med tre af de 24 medlemsstatsprogrammer, som indgik i revisionen, pegede på, at nogle af de nylige programudkast ikke indeholdt tilstrækkelig mange tilfredsstillende historiske oplysninger³³. I disse tilfælde anmodede Kommissionen om de relevante oplysninger, som de pågældende medlemsstater leverede. På tidspunktet for revisionen var Kommissionen i gang med at udvikle et informationssystem, der skulle gøre det muligt nemt at hente og analysere historiske oplysninger fra tidligere medlemsstatsprogrammer, og indførte et standardiseret elektronisk rapporteringssystem, hvor medlemsstaterne kunne sende nøgledokumenter³⁴ vedrørende deres veterinærprogrammer³⁵. Disse tiltag skulle fremover gøre det nemmere at analysere programmerne.

- 30 Kommissionens beslutning 2008/940/EF, erstattet af Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2014/288/EU af 12. maj 2014 for så vidt angår standardindberetningsbestemmelser for nationale programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af visse dyresygdomme og zoonoser, hvortil der ydes EU-tilskud, og om ophævelse af Kommissionens beslutning 2008/940/EF (EUT L 147 af 17.5.2014, s. 88)
- 31 Kommissionens dokument WD SANCO/12915/2012.
- 32 F.eks. tidsintervaller mellem test, det relative omfang af udbrud med en identificeret infektionskilde, for så vidt angår brucellose: opsporing af besætninger uden en besætningstest, procentdel af vaccinerede dyr på landbrugsbedrifter og andel af vaccinerede landbrugsbedrifter, indikatorer i relation til veterinærtjenestens uddannelse, omkostninger og kapacitet, for så vidt angår brucellose hos får og geder: resultater af genotypebestemmelse for bakteriestammen brucella.
- 33 Det var tilfældet for forslaget til det britiske 2015-program for kvægtuberkulose, forslaget til det spanske 2015-program for bluetongue og forslaget til det italienske 2014-program for bluetongue.
- 34 Særligt programudkast, foreløbige rapporter, endelige rapporter og betalingsanmodninger.
- 35 Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2014/288/EU.

Præsentationen af veterinærkontroller i programmerne

53

Generelt begrundede de fleste programmer de foranstaltninger, der skulle træffes, og de resultater, der skulle nås. Vi mener imidlertid, at de veterinære foranstaltninger ville vinde ved at blive beskrevet bedre i nogle af programmerne, og det samme gælder de foranstaltninger, der er truffet som reaktion på anbefalinger fra FVO og rådgivning fra taskforcen. I to af de 24 medlemsstatsprogrammer, som indgik i revisionen, fremsatte Kommissionens uafhængige evalueringseksperter lignende bemærkninger³⁶.

Programmer, hvor det går langsomt fremad

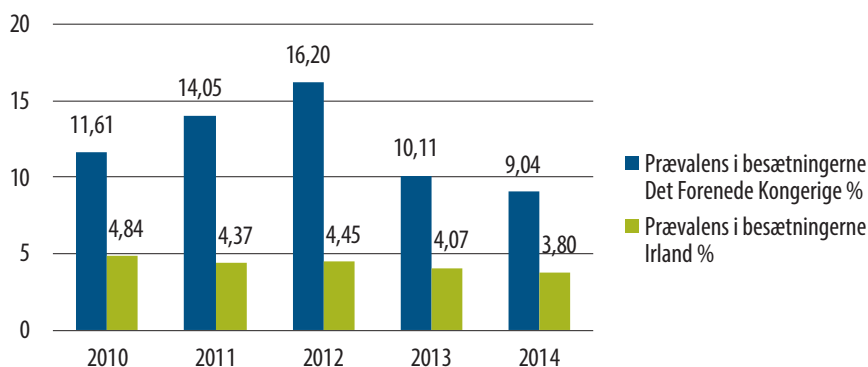
54

I visse medlemsstater varer programmerne for udryddelse af en række sygdomme årtier (jf. punkt 9). Selv om prævalensen af kvægtuberkulose falder i Det Forenede Kongerige og Irland, er den stadig relativt høj (jf. figur 6) sammenlignet med i andre medlemsstater³⁷. I Det Forenede Kongerige er frekvensen af tuberkulosestestninger i områder med lav incidens siden 2013 blevet øget fra en gang hvert fjerde år til en gang om året, og det har ført til, at der afsløres flere tilfælde. Der er dog stadig store iboende udfordringer i programmet for udryddelse af tuberkulose i Det Forenede Kongerige, hvor nogle regioner har en meget høj incidens.

- 36 Italien: programmet for bluetongue for 2014 og Irland: 2014-programmet for kvægtuberkulose.
- 37 I 2014 var prævalensen af kvægtuberkulose i besætningerne i Det Forenede Kongerige, Irland, Spanien og Italien henholdsvis 9,04 %, 3,8 %, 1,72 % og 0,81 %. Frankrig og Polen er officielt sygdomsfrie, og prævalensen i Rumænien er uvæsentlig.

Figur 6

Kvægtuberkulose i Irland og Det Forenede Kongerige

Kilde: GD for Sundhed og Fødevarsikkerhed.

55

I Italien er brucellose hos får og geder vanskelig at udrydde, fordi landbrugerne i nogle regioner ikke samarbejder fuldt ud. Den generøse kompensationsordning (jf. punkt 45) er måske også en medvirkende faktor. Men prævalensen falder på nationalt plan og var i 2014 nået ned på 1,2 %, mod 3,7 % i 2008. I samme periode faldt prævalensen på Sicilien fra 11,9 % til 3,4 %.

56

Vi noterer, at Kommissionen i sin rapport³⁸ for 2014 til Parlamentet og Rådet om resultaterne af EU-medfinansierede veterinærprogrammer også bemærkede, at de resultater, Det Forenede Kongeriges program for kvægtuberkulose og Italiens programmer for brucellose havde nået, gav anledning til bekymring. Retten anerkender også, at Kommissionen i sådanne tilfælde tilskynder medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger via opfølgningen af de anbefalinger, taskforcen og FVO har fremsat.

Tilgangen til behandling af vilde dyr

57

Direkte eller indirekte kontakter mellem vilde dyr og husdyr kan føre til spredning af sygdomme eller gøre det vanskeligt at gennemføre dyresygdomsprogrammerne effektivt. F.eks. kan rabies spredes fra vilde ræve, og kvægtuberkulose kan spredes af grævlinger, vildsvin og hjorte. OIE har udgivet flere publikationer³⁹ om overvågning af sygdomme hos vilde dyr, og der er en international aftale om anmeldelse af disse sygdomme. Køb af rabiesvacciner til vilde dyr er indskrevet i medlemsstaternes programmer, men EU har ikke en særlig tilgang til bekæmpelse af tuberkulose hos vilde dyr.

58

Der er ingen retsfor skrifter på EU-plan om udryddelse af tuberkulose hos andre dyr end kvæg (f.eks. hos vilde geder og andre vilde dyr). Specielt er grævlinger i Det Forenede Kongerige beskyttet af den nationale lovgivning, hvad der kan gøre det vanskeligt at gennemføre programmet for udryddelse af kvægtuberkulose effektivt.

38 COM(2014) 115 final af 5. marts 2014 »Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om resultaterne af de EU-medfinansierede programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme og zoonoser i perioden 2005-2011«, afsnit 3.3.

39 OIE, »Training manual on wildlife diseases and surveillance«, 2010.

Adgang til bestemte vacciner

59

Ifølge OIE⁴⁰ er det af afgørende betydning for dyresundhedsprogrammer⁴¹, at der er nem adgang til egnede veterinære vacciner og antigener. En række EU-initiativer og -forskningsprojekter sigter mod at opdage nye vira og fremme adgangen til vacciner⁴². Afhængigt af hvilken sygdom det drejer sig om, kan der være adgang til ganske få — om overhovedet nogen — egnede vacciner til brug i EU. Vaccination er imidlertid et af de afgørende tilgængelige værktøjer til gennemførelse af en effektiv »det er bedre at forebygge end at helbrede«-tilgang. Årsagerne til, at der ikke altid findes vacciner, er komplekse. Den nyeste forskning har peget i retning af, at⁴³ der ud over de tekniske vanskeligheder ved at udvikle vacciner ikke er tilstrækkeligt finansiel interesse for medicinalindustrien i at ansøge om godkendelse til at bruge bestemte vacciner i EU. **Tekstboks 5** illustrerer en række praktiske vanskeligheder, som skyldes mangel på egnede vacciner.

60

Der er ikke nogen juridisk ramme for fælles indkøb af vacciner på europæisk niveau og heller ikke en generel vaccinebank med vaccinelagre. Det kan tage flere måneder at få indkøbt vacciner, når der først skal afholdes et udbud i hver medlemsstat, og i mellemtiden kan virusset fortsat sprede sig i dyrebestanden. Vi noterede, at den nye dyresundhedslov, som lovgivningsmyndighederne i øjeblikket drøfter, vil give Kommissionen større mulighed for at oprette vaccinebanker.

40 OIE, »Manual of diagnostic tests and vaccines for terrestrial animals«, 2014.

41 OIE, »Guidelines for Animal Disease Control«, maj 2014.

42 F.eks. har EU's forskningsmidler støttet projekter om udvikling af vacciner mod tuberkulose (NEWTBVAC), brucellose (BRU-VAC) og klassisk svinepest (CSFV-GODIVA).

43 Videnova, K. og Mackay, D.K.J., »Availability of vaccines against major animal diseases in the European Union«.

Tekstboks 5

Vanskeligheder, der skyldes mangel på egnede vacciner

Der er over 20 varianter (serotyper) af bluetonguevirus (en virussygdom, som overføres ved insekter, og som rammer drøvtyggere).

I Italien er der identificeret seks varianter. I dag er der ikke godkendt nogen polyvalente (effektive mod flere stammer af virusset) vacciner i EU. I sådanne tilfælde er det vanskeligt at overveje brug af vacciner.

Under bluetongue-krise i 2008 var lagrene af vaccinen i Frankrig begrænsede. De franske myndigheder var derfor nødt til at skaffe ekstra forsyninger hurtigt. Det var både dyrt og tidskrævende, og de nationale myndigheder mente, at de 520 opdagede tilfælde af bluetongue i Ille-et-Vilaine kunne være undgået, hvis der havde været adgang til vacciner tidligere.

På tidspunktet for det første udbrud af bluetongue af serotype S4 i Spanien (regionen Extremadura) var der ikke adgang til tilstrækkelig vaccine mod denne serotype. Vaccinationskampagnen blev derfor udskudt til året efter, så man kunne holde sygdommen nede i den næste mulige spredningsperiode.

61

Dyresygdomme medfører betydelige økonomiske omkostninger og er en risiko for både dyrs og menneskers sundhed. Sygdomme kan spredes over grænser, og tidligere sygdomsudbrud har kostet milliarder af euro. EU sigter derfor mod at beskytte dyrs sundhed og finansierer medlemsstaternes programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af specifikke dyresygdomme. Disse programmer omfatter foranstaltninger som stikprøveudtagning, laboratorieanalyse, betaling af kompensation for destruerede dyr og vaccinationskampagner. EU's udgifter er faldet de seneste år, og der har ikke for nylig været en større krise som udbruddet af mund- og klovesyge i 2001. EU er imidlertid nødt til at være forbedret på at håndtere fremtidige kriser, og det kan tage mange år, før udryddelsesprogrammer resulterer i en status som sygdomsfri.

62

Revisorerne undersøgte, om programmerne for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af dyresygdomme er hensigtsmæssige med hensyn til at hindre dyresygdomme i at sprede sig. Dette indebærer en undersøgelse af, om Kommissionens tilgang var hensigtsmæssig, om medlemsstaterne udformede og gennemførte hensigtsmæssige programmer, og om der blev taget tilstrækkeligt hensyn til programmernes omkostningseffektivitet.

63

Samlet set konkluderede Retten, at de dyresygdomsprogrammer, vi undersøgte, var hensigtsmæssige med hensyn til at hindre dyresygdomme i at sprede sig. Da der altid kan opstå udbrud af sygdomme, bør Kommissionen og medlemsstaterne imidlertid fortsat være på vagt.

64

Kommissionens strategi for dyresygdomsprogrammerne var generelt fornuftig: Kommissionens foranstaltninger blev støttet af god teknisk rådgivning, der var en veludformet dyresygdomspolitik, og der var en fastlagt ramme for prioritering af budgetmidler til prioriterede programmer. Den tilgang, der blev fulgt i forbindelse med udryddelse af BSE, har været særlig vellykket. Andre gode eksempler er faldet i tilfælde af zoonotisk salmonella og rabies. Den tilgrundliggende lovgivning var stadig kompleks, og prioriteringen af sygdommene med henblik på finansiering var gradvis ved at blive bedre (punkt 26-33).

65

Vi konstaterede, at medlemsstaternes programmer generelt var veludformede og blev gennemført godt. Programmerne opfyldte kriterierne, og medlemsstaterne havde passende systemer til at identificere udbrud af dyresygdomme og fremme udryddelsen af dem (punkt 34-36).

Konklusioner og anbefalinger

66

Vi konstaterede, at selv om Kommissionen havde pligt til at rapportere om veterinærprogrammernes omkostningseffektivitet til Europa-Parlamentet og Rådet, manglede der passende modeller for, hvordan dette skulle gøres. De godkendte programmer og efterfølgende gennemførelsesrapporter giver oplysninger om omkostninger og resultater, men programmernes omkostningseffektivitet er vanskelig at vurdere (punkt 37-42).

67

Revisorerne noterede eksempler på utilstrækkelig kontrollerede eller urimelig høje omkostninger, som Kommissionen tidligere havde peget på. I nogle tilfælde i Italien virkede de beløb, der blev betalt som kompensation til landbrugere, eller den nedsættelse af betalingen, som Kommissionen pålagde, kun i begrænset grad som incitament til at gennemføre effektive biosikkerhedsforanstaltninger og korrigerende foranstaltninger (punkt 43-47).

68

Vi fandt frem til en række specifikke områder, hvor der kunne ske forbedringer. Udvekslingen af epidemiologiske oplysninger medlemsstaterne imellem kunne støttes bedre af informationssystemerne (punkt 49 og 50).

69

Kommissionen opstillede et detaljeret sæt af minimumsresultatindikatorer for programmerne, som medlemsstaterne skal anvende. Vi konstaterede, at oplysningerne om de veterinære foranstaltninger og foranstaltningerne til opfølgning af tidligere anbefalinger fra FVO og taskeforcen kunne beskrives bedre i nogle af medlemsstaternes programmer. Da revisionen fandt sted, var der ikke altid tilstrækkelige lettilgængelige historiske oplysninger til rådighed om sygdommenes udvikling. Men en database til registrering af tekniske programindikatorer var under udvikling, og Kommissionen havde indført et nyt elektronisk rapporteringssystem (punkt 51-53).

70

Vi bemærkede nogle programmer, hvor det gik langsomt fremad: navnlig udryddelsen af kvægtuberkulose i Det Forenede Kongerige og Irland og af fåre- og gedebrucellose i Syditalien (punkt 54-56).

Konklusioner og anbefalinger

71

Vilde dyr kan sprede sygdomme til opdrættede dyr (og også til mennesker) og skal derfor tages med i betragtning, når der anlægges en tilgang til dyrs sundhed og finansiering af dyresygdomsprogrammer. Vi konstaterede, at EU's tilgang til hensyntagen til sygdomme hos vilde dyr bør udbygges, det gælder navnlig tuberkulose (punkt 57 og 58).

72

Vacciner er et centralt værktøj i forbindelse med visse udryddelsesprogrammer. Retten noterede, at der — afhængigt af sygdommen — kan være få, om overhovedet nogen, egnede vacciner. Specielt konstaterede vi, at manglen på vacciner mod bluetongue indvirkede negativt på programmerne i Frankrig, Italien og Spanien. Desuden var der, da revisionen fandt sted, ikke nogen juridisk ramme for fælles indkøb af vacciner eller en generel vaccinebank med lagre på europæisk niveau (punkt 59 og 60).

Anbefalinger

Med henblik på yderligere at forbedre udryddelsen, bekæmpelsen og overvågningen af dyresygdomme bør Kommissionen:

- a) gøre det nemmere at udveksle epidemiologiske oplysninger mellem medlemsstaterne
- b) undersøge, om det eksisterende sæt af indikatorer bør ajourføres, så det giver bedre oplysninger om veterinærkontroller og om programmernes omkostningseffektivitet
- c) når det er relevant, systematisk medtage aspektet vilde dyr i veterinærprogrammerne
- d) støtte adgangen til vacciner til brug for medlemsstaterne, når der er en epidemiologisk begrundelse herfor.

Vedtaget af Afdeling I, der ledes af Augustyn KUBIK, medlem af Revisionsretten, i Luxembourg på mødet den 3. februar 2016.

På Revisionsrettens vegne

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Formand

Bilag I

Oplysninger om dyresygdomme

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Aviær influenza (AI) skyldes influenzavirus A og kan ramme flere fuglearter bestemt til fødevarerproduktion (høns, kalkuner, vagtler, perlehøns mv.) såvel som fugle, der holdes som selskabsdyr og vilde fugle — nogle stammer forårsager stor dødelighed. Virusset er også blevet isoleret fra arter af pattedyr, herunder mennesker, rotter og mus, mårer og fritter, svin, katte, tigre og hunde.</p>	<p>Flere faktorer kan medvirke til spredning af AI-vira, herunder globalisering og international handel (lovligt og ulovligt), markedsføringspraksis (salg af levende fugle), landbrugspraksis og tilstedeværelse af virusset i vilde fugle. AI-virus kan spredes gennem direkte kontakt med sekreter fra inficerede fugle, navnlig ekskrementer, eller gennem forurenede føde, vand, udstyr og beklædning.</p>	<p>AI er primært en fuglesygdom, men kan overføres fra fugle til mennesker. AI-vira er meget arts-specifikke, men har i få tilfælde krydset artsbarrieren og smittet mennesker. Overførsel til mennesker har fundet sted, hvor der er tæt kontakt med inficerede fugle eller stærkt forurenede omgivelser.</p>	<p>I den milde form kan sygdommen blot give sig udtryk i pjusket fjerdragt, nedsat ægproduktion eller mindre påvirkninger af luftvejene. I den alvorlige form af sygdommen påvirker viruset ikke kun luftvejene som i den milde form, men trænger også ind i flere organer og væv og kan forårsage kraftig indre blødning.</p>	<p>Der kan opstå mistanke om AI på grundlag af kliniske tegn og de begivenheder, der har ført til sygdommen. Laboratorietest er nødvendige for at bekræfte diagnosen.</p>	<p>Overalt i verden er der indført overvågningsforanstaltninger for at opdage tilstedeværelse af infektionen i fjerkræ i overensstemmelse med OIE's standarder for AI-overvågning.</p>
<p>Afrikansk svinepest er en yderst smitsom hæmoragisk sygdom hos svin, vortesvin, europæiske og amerikanske vildsvin. Alle aldersgrupper er lige modtagelige. Afrikansk svinepest med højvirulente former af virusset er kendt ved høj feber, appetitløshed samt blødninger i hud og indre organer og kan medføre døden i løbet af 2-10 dage i gennemsnit. Dødeligheden kan nå helt op på 100 %.</p>	<p>Vortesvin kan uden tegn på sygdommen være naturligt reservoir for virusset. Spredning fra dette reservoir sker via den bløde flåt <i>Ornithodoros moubata</i>. Flåten indsuger virusset, når den suger blod og sender det derefter videre, når den suger blod fra modtagelige dyr. Stikfluer og flåter, forurenede opholdssteder, forurenede transportmateriel, udstyr eller beklædning kan også sprede virusset til modtagelige dyr.</p>	<p>Afrikansk svinepest er ikke en trussel mod folkesundheden.</p>	<p>Sygdommens sværhedsgrad og fordelingen af læsionerne varierer også afhængigt af virussets virulens. Alvorlige tilfælde af sygdommen er kendt ved høj feber og kan medføre døden i løbet af 2-10 dage i gennemsnit. Dødeligheden kan nå helt op på 100 %. Andre kliniske tegn kan være appetitløshed, depression, rødmen i huden på ører, bug og ben, respirationsbesvær, opkastning, nasal eller rektal blødning og undertiden diarré. Abortering kan være den første hændelse under et udbrud.</p>	<p>Der kan opstå mistanke om afrikansk svinepest på grundlag af kliniske tegn, og mistanken skal bekræftes gennem foreskrevne laboratorietest, navnlig med henblik på at skelne denne sygdom fra klassisk svinepest.</p>	<p>Der findes ingen almindelig anerkendt behandling for eller vaccine mod afrikansk svinepest. Alle velykkede udryddelsesprogrammer har omfattet tidlig diagnose, slagtning og bortskaffelse af alle dyr på inficerede steder, grundig rengøring og desinficering, insektudryddelse, kontrol med flytninger af dyr og med dyrenes færden samt overvågning.</p>

Aviær influenza

Afrikansk svinepest

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Brucellose er en smitsom sygdom hos husdyr med betydelige økonomiske konsekvenser. Sygdommen skyldes forskellige bakterier af familien brucella, som har tendens til at inficere en specifik dyreart. Men de fleste brucella-arter kan også smitte andre dyrearter. Den rammer kvæg, svin, får og geder, kameler, heste og hunde. Den kan også smitte andre drøvtyggere, nogle pattedyr og mennesker.</p>	<p>Brucellose spredes typisk, når dyret aborterer eller føder. Der kan konstateres høje niveauer af bakterier i et inficeret dyrs fødselsvæsker. Bakterierne kan overleve uden for dyret i flere måneder, især under kølige og fugtige betingelser. De forbliver smitsomme over for andre dyr, der bliver inficeret ved at indtage bakterierne. Bakterierne koloniserer yveret og kontaminerer mælken. Brucellose er en udbredt sygdom hos vilde dyr, der smitter vildtlivende svin, bisoner, elsdyr og europæiske harer. Sygdommens reservoir i vilde dyr besværliggør udryddelsen.</p>	<p>Brucellose er en zoonose, der er yderst smitsom for mennesker, som den giver en sygdom, der ofte kaldes febris undulans eller Maltafeber. Symptomerne hos mennesker er svingende eller uregelmæssig feber, hovedpine, svaghed, voldsom sved, kulderystninger, vægttab og udbredte smerter. Der kan også forekomme infektioner af organer, herunder lever og milt. Dyr læger, landbrugere og slagteriarbejdere er sårbare over for smitten, da de håndterer inficerede dyr og aborterede fostre eller moderkager. Sygdommen kan også spredes til mennesker via upasteuriseret mælk fra inficerede dyr.</p>	<p>Sygdommen er typisk mild, og der er kun få sygdoms tegn hos det inficerede dyr, før det aborterer. Der kan forekomme hævelse af testiklerne hos handyr, og bakterierne lokaliserer sig undertiden i ledene og forårsager ledbetændelse. Brucellose har betydning, fordi den medfører ringe reproduktionseffektivitet på grund af abortering, sterilitet, retineret placenta, dødfødsler eller svageligt afkom. Den giver mælke-, færgede- og svineproducenter store økonomiske tab.</p>	<p>Der kan opstå mistanke om sygdommen på grundlag af kliniske tegn, f.eks. aborter, men bekræftelse sker på grundlag af serologiske test og derefter ved foreskrevne laboratorietest for at isolere og identificere bakterierne.</p>	<p>Overvågning gennem serologiske test samt analyser af mælken såsom mælkeringtesten kan anvendes til screening og spiller en vigtig rolle i forbindelse med udryddelseskampagner. Der anvendes også individuel testning både i forbindelse med handel og som sygdomskontrol.</p>

Brucellose

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Bluetongue er en ikke-smitsom, virus sygdom, der rammer tamme og vilde drøvtyggere (især får og kvæg, geder, bøfler, antiloper, hjorte, elsdyr og kameler), og som overføres af insekter, især stikmyg af arten <i>Culicoides</i>. Den virus, der forårsager bluetongue, er identificeret som tilhørende familien Reoviridae. Der er identificeret fireogtyve (24) forskellige serotyper, og enden til at fremkalde sygdom varierer betydeligt fra stamme til stamme. Hos får, der er særlig modtagelige, kan dødeligheden nå helt op på 100 %.</p>	<p>Smittebærende insekter er nøglen til overførsel af bluetongue-virus mellem dyr. Insekterne inficeres med virusset efter at have suget blod fra inficerede dyr. Uden denne smittebærer kan sygdommen ikke spredes fra dyr til dyr.</p>	<p>Bluetongue frembyder ingen risiko for folkesundheden.</p>	<p>De kliniske tegn hos inficerede dyr varierer og kan omfatte feber, blødninger og sår på mund- og næsevæv, voldsom diarré, opkastninger, pneumoni, »blå« tunge på grund af cyanose (sjældent) — drægtige får kan abortere.</p>	<p>Det kan opstå mistanke om bluetongue på grundlag af typiske kliniske tegn, prævalensen af de fornødne smittebærende insekter, navnlig i områder, hvor sygdommen er endemisk. Laboratorietest er nødvendige til bekræftelse af diagnosen.</p>	<p>I områder, hvor sygdommen er endemisk, udtages der aktivt stikprøver af dyr i kontrolbesætninger for at overvåge tilstedeværelsen af virusset. Vaccination bruges som den mest effektive og praktiske foranstaltning til at minimere tabene som følge af sygdommen og til potentielt at afbryde cyklusen fra inficeret dyr til vektor. Det er af afgørende betydning, at der bruges en vaccine, der er beregnet til at beskytte mod den/de specifikke stamme/stammer af virusset, der er relevant(e) i et bestemt område.</p>
<p>Kvægtuberkulose er en kronisk dyresygdom, som skyldes bakterien <i>Mycobacterium bovis</i> (<i>M. bovis</i>), som er nært beslægtet med den bakterie, der forårsager tuberkulose hos mennesker og avier tuberkulose. Denne sygdom kan ramme praktisk talt alle pattedyr og giver sig udslag i en generel sygdomstilstand og hoste og kan i sidste ende medføre døden.</p>	<p>Sygdommen er smitsom og spredes ved kontakt med inficerede tamme og vilde dyr. Den sædvanlige infektionsrute er indånding af inficerede dråber, der udstødes fra lungerne ved hoste. Kalve og mennesker kan også blive smittede ved at drikke rå mælk fra inficerede køer.</p>	<p>Mennesker kan smittes både ved at drikke rå mælk fra inficeret kvæg og ved at indånde smittebærende dråber. I nogle lande skønnes det, at op til ti procent af tilfældene af tuberkulose hos mennesker skyldes kvægtuberkulose.</p>	<p>Kvægtuberkulose har sædvanligvis et langvarigt forløb, og der går måneder eller år, før symptomerne viser sig. De sædvanlige kliniske tegn er: svaghed, appetitløshed, vægttab, svingende feber, peridisk tør, gøende hoste, diarré og store hævede lymfeknuder.</p>	<p>Standardmetoden til opdagelse af kvægtuberkulose er tuberkulinprøven, hvor en lille mængde antigen indsprøjtes i huden, og immunreaktionen måles. Den endelige diagnose stilles, ved at bakterierne dyrkes i laboratoriet, en proces, der varer mindst otte uger.</p>	<p>Standardkontrolforanstaltningen i forbindelse med kvægtuberkulose er test og slagting. Udryddelsesprogrammer omfattende inspektion efter slagting, intensiv overvågning, herunder besøg på stedet, systematisk individuel testning af kvæg og fjernelse af inficerede dyr og dyr, der har været i kontakt med disse samt kontrol med flytninger af dyr har været meget vellykkede med hensyn til at reducere eller udrydde sygdommen. Pasteurisering af mælk fra inficerede dyr til en temperatur, der er tilstrækkelig til at dræbe bakterierne, har forhindret spredning af sygdommen hos mennesker.</p>

Bluetongue

Kvægtuberkulose

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredtes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>BSE er en fremadskridende, dødelig sygdom i kvægs nervesystem. Sygdommen har en lang inkubationsperiode på fire-fem år, og der er i dag ikke nogen behandling eller vaccine mod sygdommen. BSE er en af en gruppe sygdomme, der går under navnet transmissibel spongiform encephalopati (TSE). Andre sygdomme i denne gruppe er scrapie hos får, chronic wasting disease (CWD) hos hjorte og elsdyr og Creutzfeldt-Jakobs sygdom hos mennesker. Som andre TSE'er er BSE kendetegnet ved tilstedeværelsen af et unormalt infektiøst såkaldt prionprotein i nervevævet. Den efterfølgende svampede degeneration af hjernen forårsager alvorlige og fatale neurologiske tegn og symptomer.</p>	<p>Forskere mener, at spredningen af denne sygdom hos kvæg skyldes, at kvæg er blevet fodret med destrueret materiale fra inficeret kvæg eller inficerede får. Prionproteiner er resistente over for kommercielle inaktiveringsprocedurer, f.eks. varmebehandling, hvilket betyder, at det måske ikke nedbrydes fuldstændigt i destruktionsprocessen.</p>	<p>Der er tegn på, at varianten Creutzfeldt-Jakobs sygdom hos mennesker kunne skyldes indtagelse af oksekødsprodukter, der er forurenede med inficeret nervevæv eller medicinsk udstyr fremstillet af inficeret væv fra dyr. Mælk og mejeriprodukter anses for sikre.</p>	<p>Eftersom der normalt i gennemsnit går fire-fem år fra et dyr smittes, og til de kliniske tegn begynder, konstateres de kliniske tegn på BSE hos voksne dyr. Symptomerne kan vare to-seks måneder, før dyret dør.</p>	<p>Mistanke om BSE kan opstå på grundlag af kliniske tegn. Diagnosen kan kun bekræftes ved en mikroskopisk undersøgelse af hjernevæv.</p>	<p>Måltrettet overvågning af tilfælde af klinisk neurologisk sygdom, gennemsigthed, når konstaterede tilfælde af BSE indberettes, sikkerhedsforanstaltninger ved indførsel af levende drøvtyggende dyr og produkter heraf i overensstemmelse med OIE's sundhedskodeks for terrestriske dyr, fjernelse af specificeret risikomateriale (SRM)(hjerne, rygsøjle) under slagtning og forarbejdning af slagtekroppe, forbud mod at medtage SRM i foderstoffer til dyr, således at potentielt forurenede materiale fjernes fra fødekæden, human destruktion af alle mistænkelige og modtagelige dyr, der har været udsat for forurenede foder, passende bortskaffelse af slagtekroppe og alle animalske produkter, identifikation af dyrebestande for at gøre det muligt effektivt at overvåge og spore mistænkelige bestande.</p>

Bovinspongiformencephalopati (BSE)

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredtes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Klassisk svinepest, også kendt under navnet hog cholera, er en smitsom virussygdom hos tam- og vildsvin. Den skyldes et virus, som tilhører Pestivirus-slægten af Flaviviridae-familien, som er nært beslægtet med de vira, der giver bovin virusdiarré hos kvæg og border disease hos får. Klassisk svinepest-virus har kun én serotype (CSFV).</p>	<p>Sygdommen overføres i de fleste tilfælde ved direkte kontakt mellem sunde svin og svin inficeret med Klassisk svinepest-virus. Virus afgives i spyt, sekret fra næse, urin og ekskrementer. Kontakt med forurenede køretøjer, svinstier, foderstoffer eller beklædningsgenstande kan sprede sygdommen. Dyr, der er kroniske bærere af sygdommen (konstant inficerede) udviser ikke nødvendigvis kliniske sygdoms-tegn, men kan afgive virus i deres ekskrementer. Afkom af inficerede søer kan blive smittet i livmoderen og kan afgive virusset i månedsvis. Det er blevet bevist, at vildsvinepopulationen i visse dele af Europa kan spille en rolle i sygdommens epidemiologi.</p>	<p>Mennesker rammes ikke af dette virus. Svin er den eneste art, der vides at være modtagelig.</p>	<p>I den akutte form af sygdommen ses feber i alle aldersgrupper, syge dyr, der grubber sig op ad hinanden, appetitløshed, træghed, svaghed, øjenkatar, forstoppelse fulgt af diarré og usikker gang. Flere dage efter at de kliniske tegn er begyndt, kan ører, bug og indersiden af lårene vise en lilla misfarvning. Dyr med akut sygdom dør inden for 1-2 uger. Svære tilfælde af sygdommen minder meget om afrikansk svinepest.</p>	<p>Da de kliniske tegn ikke er entydige for klassisk svinepest, men varierer betydeligt, er der behov for laboratorietest for at opdage antistoffer eller virusset selv.</p>	<p>Behandling forsøges ikke. I områder, hvor sygdommen er endemisk, kan vaccination forhindre, at den spredes. Efterhånden som sygdommen kommer under kontrol, ophører vaccinationen, mens overvågningen fortsætter. I sygdomsfrie områder gennemføres der en sanering bestående af tidlig opdagelse, kontrol med flytninger af dyr, korrekt bortskaffelse af slagtekroppe samt rengøring og desinfektion. Dette har ført til, at klassisk svinepest er forsvundet fra Nordamerika og det meste af Vesteuropa.</p>

Klassisk svinepest

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Rabies er en virus sygdom, der rammer det centrale nervesystem hos varmblodede dyr og mennesker. Sygdommen har en lang inkubationsperiode (seks måneder) og der kan gå flere uger efter infektion, før symptomerne viser sig. Men når symptomerne først viser sig, er rabies altid dødelig hos dyr.</p> <p>Rabies</p>	<p>Rabies overføres gennem spyt fra et inficeret dyr. Infektionen opstår primært via bidsår, eller ved at inficeret spyt trænger ind gennem et åbent snitsår, andre former for sår eller slimhinder som i mund, næsehule eller øjne. Der foreligger dokumentation for infektion ved indånding af virus for eksempel i nærheden af huler med store flagermuskolonier. Normalt vil viruset i en periode forblive på det sted, hvor det er trængt ind, før det bevæger sig langs nerverne til hjernen. I hjernen formerer viruset sig hurtigt, hvilket fremkalder kliniske tegn. Viruset bevæger sig så langs nerverne fra hjernen til spytkirtlerne. Den tid, der går, før de kliniske tegn viser sig hos et inficeret dyr, kan variere afhængigt af virusstammen og indtrængningsstedet. Det er derfor vigtigt at gøre sig klart, at sygdommen via spyt fra et inficeret dyr kan overføres til andre dyr og mennesker, før de kliniske tegn på sygdommen begynder at vise sig hos det inficerede dyr.</p>	<p>Rabies regnes for en af de vigtigste zoonotiske sygdomme i verden (en sygdom, der primært rammer dyr, men kan forårsage sygdom hos mennesker). Har man fået et bidsår under kontakt med et tamt eller vildt dyr, skal det altid undersøges. Rabiesmittede vilde dyrbissmitter deres naturlige frygt for mennesker, hvilket øger risikoen for at blive smittet. Kliniske tegn hos dyr, f.eks. kraftigt spytflåd, kvælningssanfald eller gylpen kan få mennesker til intetanende at udsætte sig for smitten, når de undersøger hunde og andre husdyr i munden for at finde et fremmedlegeme eller forsøger at give medicin med bare hænder. Det er vigtigt straks at vaske et eventuelt bidsår eller en udsat hudoverflade med sæbe og vand og anmelde hændelsen til en læge eller skadestuen på et hospital.</p>	<p>De kliniske tegn på rabies hos dyr vil variere afhængigt af virusets indvirkning på hjernen. Blandt typiske tegn kan nævnes pludselige adfærdændringer og fremadskridende lammelser, der medfører døden. I nogle tilfælde kan et dyr dog dø hurtigt uden at udvise væsentlige kliniske tegn. Hos mennesker kan de tidlige tegn være feber eller hovedpine. Som sygdommen skrider frem, kan symptomerne omfatte forvirring, depression, træthed, uro eller lammelser i ansigt, strube og hals. Døden forårsages generelt af fremadskridende lammelse.</p>	<p>Der kan opstå mistanke om sygdommen på grundlag af kliniske tegn, men det kræver laboratorietest at bekræfte diagnosen. Prøver af de døde dyr skal sendes til kompetente laboratorier for at blive diagnosticeret.</p>	<p>I lande, hvor sygdommen er endemisk, gennemføres der foranstaltninger for at håndtere og reducere risikoen for infektion hos modtagelige bestande (vilde dyr, omstrejvende og tamme dyr) og indføre en buffer mellem sygdommens dyrekilde og mennesker: vaccinationsprogrammer for tamme dyr, programmer for kontrol af rabies hos vilde dyr inklusive vaccination (dyrene indfanges/vaccineres/slippes fri eller oral vaccination med udlægning af vacciner).</p>

Bilag I

Hvad drejer det sig om?	Hvordan spredtes den?	Hvilken risiko er der for folkesundheden?	Hvad er de kliniske tegn?	Hvordan diagnosticeres den?	Hvordan kan den forhindres eller kontrolleres?
<p>Salmonella er en bakterie, der kan give mennesker en sygdom, der kaldes salmonellose. Salmonella er almindelig i tarmsystemet hos sunde fugle og pattedyr. I fødevarer findes den oftest i æg og råt kød fra svin, kalkuner og kyllinger.</p> <p>Salmonella</p>	<p>Den kan spredde sig til mennesker gennem forurenede fødevarer. Sikker behandling af råt kød og andre rå levnedsmiddelingredienser, grundig gennemvarmning og god køkkenhygiejne kan forebygge eller nedsætte risikoen forbundet med forurenede fødevarer.</p>	<p>Salmonellose er en zoonose: En sygdom eller infektion, der kan overføres direkte eller indirekte mellem dyr og mennesker. Hvis den inficerer blodet, kan den være livstruende.</p>	<p>De sædvanlige symptomer på salmonellose er feber, diarré og mavekrampes. Symptomerne på salmonellose i fjerkræ er pjusket fjerdragt, tørst, modvilje mod at bevæge sig og gul diarré.</p>	<p>Der kan opstå mistanke om sygdommen hos fjerkræ på grundlag af kliniske tegn, men diagnosen skal bekræftes med laboratorietest.</p>	<p>En koordineret tilgang til zoonotiske sygdomme fra alle EU-aktørers side har i løbet af fem år (2004–2009) bidraget til at reducere tilfældene af salmonellose i EU med næsten halvdelen. I 2003 oprettede EU et udvidet kontrolprogram for zoonoser, hvor salmonella blev betragtet som en prioritet. Der blev gennemført programmer for udvidet kontrol af salmonella i fjerkræ i alle EU-medlemsstaterne. Der blev fastsat mål for reduktionen af salmonella i fjerkræflokke (f.eks. æglæggende høner, slagtekyllinger, kalkuner) og svin. Der blev også lagt restriktioner på handelen med produkter fra inficerede flokke.</p>

Kilde: OIE og EFSA.

De hovedansvarlige

01

Kommissionen (GD for Sundhed og Fødevarer) er ansvarlig for at koordinere, vurdere og godkende medlemsstaternes udkast til nationale programmer og for at yde dem finansiel støtte under direkte forvaltning. Det direktorat, der er ansvarligt for veterinære foranstaltninger, er Direktorat G — Veterinærspørgsmål og internationale anliggender.

02

En taskforce, der har fungeret siden 2000, giver medlemsstaterne ekspertvejledning i sygdomsudryddelse. Den er sammensat af repræsentanter fra medlemsstaterne og Kommissionen og har undergrupper for de vigtigste dyresygdomme. Taskforcen og dens undergrupper gør det muligt at udveksle bedste praksis mellem medlemsstaternes eksperter og Kommissionen. Efter møderne i undergrupperne fremsætter taskforcen specifikke anbefalinger til forbedring af medlemsstaternes programmer. Taskforcen mødes hvert år til plenarmøder.

03

GD for Sundhed og Fødevarer forvalter Systemet for anmeldelse af dyresygdomme (ADNS) og koordinerer hasteforanstaltninger i tilfælde af et udbrud af en smitsom dyresygdom. Herudover forvalter GD for Sundhed og Fødevarer Tracessystemet, som meddeler, attesterer og overvåger import og eksport af samt grænseoverskridende handel med dyr og bestemte animalske produkter internt i EU.

04

ADNS er et elektronisk anmeldelsessystem, der er udformet til at registrere og dokumentere, hvordan situationen udvikler sig for vigtige smitsomme dyresygdomme. Det skal sikre, at der straks sendes en alarmmelding og detaljerede oplysninger om udbrud af dyresygdomme i medlemsstaterne og andre lande, der er tilsluttet systemet. Dataene indtastes på landeniveau. Kommissionen samkører dataene og sender hver dag oplysninger om primære og sekundære udbrud til veterinærmyndighederne i medlemsstaterne. Det sætter veterinærmyndighederne i medlemsstaterne i stand til at vurdere risiciene og træffe de fornødne foranstaltninger.

05

FVO er GD for Sundhed og Fødevarer sikkerheds direktorat F. Dets væsentligste opgave er at kontrollere, at fællesskabslovgivningens krav til sikkerheden og kvaliteten af fødevarer, veterinærlægemidler og plantebeskyttelsesmidler opfyldes. Det udfører revisioner i de 28 medlemsstater og i tredjelande, der eksporterer eller søger at eksportere til EU. Det er sammensat af professionelle dyrlæger, og dets inspektion/revision er led i et årligt arbejdsprogram, der udarbejdes på grundlag af en risikoanalyse. Dets arbejde omfatter systemevalueringer og substanstest. Hver enkelt revision munder ud i en rapport, der indeholder konklusioner og anbefalinger. De reviderede enheder opfordres til at indsende en handlingsplan, som dækker alle konstaterede mangler. Gennemførelsen af denne plan evalueres og overvåges. FVO offentliggør sine revisionsrapporter og en sammenfattende årsrapport på GD for Sundhed og Fødevarer sikkerheds websted.

06

Den konkrete forvaltning og gennemførelse af programmerne varetages af medlemsstaterne gennem den relevante nationale myndighed. I føderale eller decentraliserede stater kan gennemførelsen uddelegeres til lokalt niveau (i Storbritannien ligger ansvaret f.eks. på amtsniveau (county) og i Tyskland hos delstaterne). Hver medlemsstat forelægger Kommissionen en samlet anmodning om godtgørelse og den endelige rapport.

07

Medlemsstaterne er ansvarlige for forvaltningen af deres programmer, og Kommissionen får formelt oplysningerne om de foranstaltninger, der er truffet, i den årlige rapport og omkostningsanmeldelse.

08

SCoPAFF er sammensat af repræsentanter for regeringerne i EU. Komitéens mandat dækker de generelle risici for dyresundheden og hele fødevareforsyningskæden fra jord til bord. Den ledes af en repræsentant for Europa-Kommissionen. Kommissionen kan rådspørge det relevante udvalg om foranstaltninger, den planlægger at vedtage. Udvalget kan så afgive udtalelse om Kommissionens arbejde.

09

EFSA er ansvarlig for at evaluere risici for fødevarer sikkerheden og meddele dem til Kommissionen. Autoriteten er ikke ansvarlig for risikostyring. Den samarbejder tæt med de nationale myndigheder og yder videnskabelig rådgivning i spørgsmål vedrørende fødevarer sikkerhed. Dens videnskabelige rådgivning er en vigtig kilde til oplysning om risici og et væsentligt element ved udformningen af Kommissionens tilgang til risikostyring. I forbindelse med dyresygdomme er den hovedsagelig involveret i de videnskabelige undersøgelser om sygdomsudryddelse. Herudover kan den konsulteres i tilfælde af hasteforanstaltninger under et alvorligt udbrud.

10

Andre organisationer, navnlig ECDC, OIE og Codex Alimentarius-Kommissionen, der er oprettet af De Forenede Nationers Fødevare- og Landbrugsorganisation (FAO) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO) vurderer spørgsmål i relation til menneskers og dyrs sundhed.

Resumé

VII

Kommissionen vil gerne henvise til den omfattende dokumentation for veterinærprogrammernes samlede omkostningseffektivitet, f.eks. at man undgår, at mennesker bliver smittet, og at man i nogle tilfælde redder liv. På grund af programmernes særlige karakter findes der ingen modeller, ikke engang på internationalt plan, til analyse af deres omkostningseffektivitet.

Kommissionen er enig i, at en medlemsstats overkompensation kan begrænse incitamentet til at træffe effektive biosikkerhedsforanstaltninger. Kommissionen mener dog ikke, at der er dokumentation for, at sådanne tilfælde faktisk forekom i større udstrækning.

Med hensyn til den nedsættelse af betalingen, som Kommissionen pålagde, vil Kommissionen gerne præcisere, at det udelukkende henhører under medlemsstaternes kompetence at fordele de finansielle sanktioner, som Kommissionen anvender, efter de nationale regler.

VIII

Kommissionen videreudvikler fortsat sine nuværende IT-værktøjer for bedre at understøtte medlemsstaternes programmer.

IX

Kommissionen har en specifik metode, der er tilpasset hver sygdom. Vilde dyr er medtaget, når det er berettiget ud fra et epidemisk synspunkt, sådan som det er tilfældet med fugleinfluenza, klassisk svinepest, afrikansk svinepest og rabies. Kommissionen er enig i, at der er behov for større fokus på kvægtuberkulose med målrettede foranstaltninger for vilde dyr under hensyntagen til miljøet (f.eks. grævlingebestanden, der er et problem i Det Forenede Kongerige, men ikke på kontinentet). Andre arter såsom hjorte kan være relevante i andre medlemsstater.

X a)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

X b)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

X c)

Kommissionen indvilliger i at sikre, at medlemsstaterne, når det er relevant, systematisk medtager aspektet vedrørende vilde dyr i deres veterinærprogrammer.

X d)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Indledning

05

Siden 2007 betragtes EU's veterinærprogrammer som et af de mulige politiske instrumenter, der skal anvendes inden for rammerne af EU's samlede dyresundhedsstrategi.

09

For visse dyresygdomme kan udryddelse være en langvarig proces på grund af sygdommens særlige karakteristika. Kvægtuberkulose og -brucellose er dog blevet udryddet i de fleste medlemsstater. I de medlemsstater, hvor sygdommen stadig forekommer, har flere regioner allerede status som officielt sygdomsfrie. Vanskelighederne med at udrydde visse dyresygdomme medfører tilbagevendende udgifter for EU-budgettet til veterinærprogrammerne.

Revisionsbemærkninger

27

Siden 2007 betragtes EU's veterinærprogrammer som et af de mulige politiske instrumenter, der skal anvendes inden for rammerne af EU's samlede dyresundhedsstrategi.

41

Kommissionen understreger, at der endnu ikke er blevet udviklet modeller til at analysere omkostningseffektiviteten af de trufne foranstaltninger, ikke engang på internationalt plan. Samtidig henviser Kommissionen til den omfattende dokumentation for veterinærprogrammernes samlede omkostningseffektivitet, f.eks. at man undgår, at mennesker bliver smittet, og at man i nogle tilfælde redder liv.

Tekstboks 4 – Utilstrækkelig kontrollerede foranstaltninger eller høje omkostninger

1. Den første enkelte nationale indkaldelse af tilbud, der blev iværksat for 2015 af de polske myndigheder på Kommissionens anmodning, havde den ønskede virkning, nemlig at gennemsnitsprisen for vaccine blev halveret.
2. Problemet i Rumænien er et eksempel på, at Kommissionen afslørede manglende overholdelse og omgående reagerede ved at nægte at refundere omkostningerne til programmet. Kommissionen anmodede Rumænien om at træffe en række afhjælpende foranstaltninger. For at kontrollere, at de rumænske myndigheder havde truffet passende foranstaltninger, gennemførte Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret (et direktorat under GD for Sundhed og Fødevarer) en audit af rabiesprogrammet i Rumænien for 2014. Siden da har Rumænien gennemført korrigerende foranstaltninger, sådan som Kommissionen havde anmodet om.

44

Kommissionen er enig i, at »der ikke er noget krav om, at medlemsstaterne baserer kompensationsbeløbene på EF-handelsklasseskemaerne for slagtekroppe«. Dette skyldes, at skemaet kun vedrører køddyr til erhvervsmæssig slagtning. De dyr, der slagtes som led i veterinærprogrammer, er ret ofte avlsdyr eller dyr, der er for unge til erhvervsmæssig slagtning. Derfor finder et skema ofte ikke anvendelse.

Kommissionen understreger, at manglende anvendelse af korrekte biosikkerhedsforanstaltninger har en række konsekvenser for landbrugerne. I tilfælde af et udbrud skal en landbruger afholde de omkostninger, der ikke kompenseres, f.eks. de økonomiske ulemper som følge af restriktioner på flytning af dyr, mistet dyreproduktion, mistet forretningsmæssigt omdømme, ekstra omkostninger til fornyelse af besætningen, rengøring og desinfektion. Disse omkostninger kunne opveje en eventuel overproduktion.

45

Kommissionen fremhæver vanskelighederne ved at sammenligne markedspriser med kompensationsværdier (se Kommissionens svar på punkt 44). I Italien er kompensationssatserne i tilfælde af sygdom nøje reguleret ved lov¹.

Endvidere vedrører de statistikker om landbrugsmarkeder, som Retten henviser til, ikke markedspriserne for sunde levende dyr, men markedspriserne for fårekød.

I de finansielle auditter, som Kommissionen har gennemført af veterinærprogrammer i Italien, blev det konkluderet, at kompensationssatserne var i overensstemmelse med den støtteberettigede værdi.

46

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret gennemførte en audit af programmet for udryddelse af tuberkulose i Det Forenede Kongerige² og konstaterede, at den såkaldte Tuberculosis Order, der gælder i Wales, omfatter foranstaltninger, der sigter mod at kæde kompensation sammen med bedste landbrugspraksis, herunder passende biosikkerhedsforanstaltninger.

47

Kommissionen mener, at den anvendte de relevante korrigerende foranstaltninger under hensyntagen til de afslørede mangler i det nationale program. Det henhører udelukkende under medlemsstaternes kompetence at fordele de finansielle sanktioner, som Kommissionen anvender, efter de nationale regler.

51

Kommissionen er enig og agter sammen med medlemsstaterne at gennemgå, hvilke supplerende indikatorer der kunne være nyttige for vurderingen af den tekniske gennemførelse af programmerne. Med hensyn til omkostnings-effektivitet vil Kommissionen dog sammen med medlemsstaterne undersøge muligheden for at identificere egnede indikatorer for omkostningseffektivitet, for så vidt angår veterinærprogrammer.

55

Kommissionen henviser til de finansielle auditter, den har gennemført af veterinærprogrammer i Italien, som konkluderede, at den kompensation, som Italien betalte, var støtteberettiget, og at dens anbefaling vedrørende kompensationsniveauet blev taget op (se Kommissionens svar på punkt 44 og 45). Der er ingen dokumentation for, at der skulle være en forbindelse mellem kompensationen og forsinkelserne i udryddelsen i Italien.

57

Kommissionen har en strategi for tilsyn, overvågning og bekæmpelse, der er tilpasset hver enkelt sygdom. Vilde dyr er medtaget, når det er berettiget ud fra et epidemisk synspunkt, f.eks. fugleinfluenza, klassisk svinepest, afrikansk svinepest og rabies. Kommissionen er enig i, at der er behov for større fokus på kvægtuberkulose med målrettede foranstaltninger for vilde dyr under hensyntagen til miljøet (f.eks. grævlingebestanden, der er et problem i Det Forenede Kongerige, men ikke på kontinentet). Andre arter såsom hjorte kunne være relevante i andre medlemsstater.

1 Henvisning: »art. 6 della legge 28 maggio 1981, n. 296 e« (seneste bekendtgørelse af 11. august 2015).

2 GD for Sundhed og Fødevarer, Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets auditrapport »United Kingdom 2011-6057« http://ec.europa.eu/food/fvo/audit_reports/index.cfm.

Kommissionens fælles svar på punkt 59 og 60

Kommissionen understreger, at der allerede er indført vaccine- og antigenbanker for to sygdomme, nemlig mund- og klovsyge samt klassisk svinepest. Dette skete, hvor det var relevant, på grundlag af en risikoanalyse af de stammer, som der er størst sandsynlighed for vil forekomme i Europa.

Konklusioner og anbefalinger

66

Selv om der ikke findes nogen modeller, ikke engang på internationalt plan, til analyse af programmernes omkostningseffektivitet, vil Kommissionen gerne henvise til den omfattende dokumentation for veterinærprogrammernes samlede omkostningseffektivitet, f.eks. at man undgår, at mennesker bliver smittet, og at man i nogle tilfælde redder liv.

67

Kommissionen er enig i, at en medlemsstats overkompensation kan begrænse incitamentet til at træffe effektive biosikkerhedsforanstaltninger. Kommissionen mener dog ikke, at der er dokumentation for, at sådanne tilfælde faktisk forekom i større udstrækning. Kommissionen mener, at den anvendte de relevante korrigerende foranstaltninger under hensyntagen til de afslørede mangler i de nationale programmer. Det henhører udelukkende under medlemsstaternes kompetence at fordele de finansielle sanktioner, som Kommissionen anvender, efter de nationale regler.

69

Kommissionen understreger, at oplysningerne forelå inden afslutningen af Kommissionens evaluering, da de tre berørte medlemsstater fremsendte de manglende historiske oplysninger, efter at Kommissionen havde anmodet om det. Eftersom kun tre ud af 24 medlemsstater var berørt, betragter Kommissionen dette som et isoleret tilfælde.

70

For visse dyresygdomme kan udryddelse være en langvarig proces på grund af sygdommens særlige karakteristika. Dette er typisk tilfældet for tuberkulose og brucellose.

71

Kommissionen har en strategi for tilsyn, overvågning og bekæmpelse, der er tilpasset hver enkelt sygdom. Vilde dyr er medtaget, når det er berettiget ud fra et epidemisk synspunkt, f.eks. fugleinfluenza, klassisk svinepest, afrikansk svinepest og rabies. Kommissionen er enig i, at der er behov for større fokus på kvægtuberkulose med målrettede foranstaltninger for vilde dyr under hensyntagen til miljøet (f.eks. grævlingebestanden, der er et problem i Det Forenede Kongerige, men ikke på kontinentet). Andre arter såsom hjorte kan være relevante i andre medlemsstater.

72

Kommissionen understreger, at der allerede er indført vaccine- og antigenbanker for to sygdomme, nemlig mund- og klovsyge samt klassisk svinepest. Dette skete, hvor det var relevant, på grundlag af en risikoanalyse af de stammer, som der er størst sandsynlighed for vil forekomme i Europa.

Anbefalinger

- a) Kommissionen accepterer denne anbefaling.
- b) Kommissionen accepterer denne anbefaling.
- c) Kommissionen indvilliger i at sikre, at medlemsstaterne, når det er relevant, systematisk medtager aspektet vedrørende vilde dyr i deres veterinærprogrammer.
- d) Kommissionen accepterer denne anbefaling.

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- et eksemplar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- flere eksemplarer eller plakater/kort:
hos Den Europæiske Unions repræsentationer (http://ec.europa.eu/represent_da.htm)
hos delegationerne i ikke-EU-lande (http://eeas.europa.eu/delegations/index_da.htm)
ved at kontakte Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_da.htm)
eller ringe på 00 800 6 7 8 9 10 11 (frikaldsnummer fra overalt i EU) (*).

(*) Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Betalingspublikationer:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Dyresygdomme kan hurtigt sprede sig, medfører betydelige økonomiske omkostninger og er en risiko for både dyrs og menneskers sundhed. EU har en aktiv dyresundhedspolitik og finansierer medlemsstaternes programmer for udryddelse, bekæmpelse og overvågning af visse dyresygdomme. Retten undersøgte disse programmer og konkluderede, at Kommissionens tilgang og medlemsstaternes programmer generelt var fornuftige. Der har været en række overbevisende resultater, men udryddelse er en kompleks opgave, der kan tage mange år, og der er stadig plads til forbedring. Vi fremsætter anbefalinger til Kommissionen vedrørende udveksling af epidemiologiske oplysninger medlemsstaterne imellem, de indikatorer, der anvendes i forbindelse med dyrlægekontrollen og programmernes omkostningseffektivitet, samt vedrørende behandlingen af vilde dyr og adgangen til vacciner.

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Publikationskontoret